

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123
3124, 3125, 3126
Inzeratni oddelček: Ljubljana, Seien-
burgova ul. 6. — Tel. 3392, 3492
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2456
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190
Kacuni pri pošt. čk. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 106.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440
Celje, Strossmayerjeva ulica števil. 1
Telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Italija in Nemčija

Poset italijanskega zunanjega mini-
stra grofa Ciana pri voditeljih hitler-
jevske Nemčije je bil važen dovolj, da
je vzbudil pozornost vse Evrope. Saj pa
tudi predstavlja obe fašistični velesi-
li dva tako važna faktorja v področju
mednarodnega dogajanja, da je bil do-
godek res vreden največje pažnje.

Položaj v Evropi se je v zadnjih me-
sasih tako preobrnil, da danes ni več
pretirano reči, da se nahajata demokra-
cija in z njo mirovno razpoloženje že v
defenzivi. Celo Sovjetska Rusija, ki je
vendar zasnovana na komunistični
ideologiji svetovne revolucije, je bila
po nadmočnem fašizmu potisnjena v
obrambo ter se je morala zateči v tabor
zapadno-evropskih demokratičnih držav.
Razpravljalni se da o tem, ali je
njena politika iskrena, vsekakor pa se
danes tudi ona prišteva k činiteljem, ki
branijo sedanje stanje in obstoječe
mednarodne politične odnose. Držav-
ljanska borba v Španiji je jasno poka-
zala, kako so danes razporejene in kv-
lificirane odločujoče sile v Evropi.

Stara so že svariila iz demokratičnih
vrst pred nevarnostmi, ki lahko nastane-
jo, ako skuša fašizem svoje metode
iz notranje politike prenesti tudi na z-
unanje-politično področje. Doma uniču-
je fašizem v skladu s svojo osnovno ide-
jo totalitarnosti vsak odprto, odstranju-
je drugače misleče stranke ter sploh
uniformira vse pojave javnega delova-
nja. Kakorkoli kdo od zunaj gleda na
tako politiko in taktiko, se vendarle
lahko omeji na vlogo opazovalca, ker
ima kvečjemu opravka z emigrantski-
mi težavami. Drugačna pa postane
stvar, ako se take metode skušajo upo-
rabljati v mednarodni politiki ali pa v
obliki vmešavanja v notranje borbe
drugih. Tak vmešavanje so lahko tem
bolj kritična, čim večja je možnost ali
verjetnost, da se za ideološkimi firma-
mi krijejo tudi drugačni cilji. Zato je
razumljivo, da vzbujajo razplet medna-
rodnih odnosov v zvezi z državljansko
vojno v Španiji večjo vznemirjenost,
kakor bi se zdelo na prvi pogled
opravičljiva.

Težko si je misliti, da bi pri posveto-
vanjih v Berlinu in Berchtesgaden
ne igralo važne vloge tudi špansko
vprašanje. Je tu eno onih redkih podro-
čij, kjer res ni nikakih interesnih na-
protij med Berlinom in Rimom, mar-
več sta oba zainteresirana v istem prav-
cu, čeprav so istovetni bolj ideološki
kakor pa praktični vidiki. Gotovo pa
popoln sporazum o skupnem nastopa-
nju glede Španije ni bil težak. Njegova
vsebina in njegove posledice se bodo
pač kmalu pokazale.

Enako so se pri razgovorih v Nemčiji
brez težko znašli na istem stali-
šču v vprašanju odnosov do Sovjetske
Rusije. Tudi v tem pogledu med Italijo
in Nemčijo ni interesnih nasprotov, če-
da ideološko stališče pa je pri obeh ena-
ko. Res je spadal doslej k tradiciji ita-
lijanske zunanje politike, da je vzdrže-
vala dobre odnose s Rusijo, ne le po-
prej s carsko, marveč tudi kasneje z
boljševiško, saj je bil Rim med prvimi
evropskimi državami, ki je službeno
priznal sovjetsko vlado. Postavljena
pred alternativo, da izbira med Moskvo
ali Berlinom, pa se je Italija naravno
odločila za Berlin. Za ceno tesnejšega
in globlje fundiranega sodelovanja z
Nemčijo je prekinila svojo dosedanje
tradicijo glede odnosov do Rusije.

Nemško prijateljstvo je za Italijo
brez dvoma velikega pomena in velike
koristi. Isto velja tudi glede vrednosti
italijanskega prijateljstva za Nemčijo.
Obe državi se v zadnji dobi zelo dobro
podpirata med seboj in vlečeta od tega
obilne koristi. Z izkoriščanjem nemške
opasnosti je Rim izvajal precejšen pri-
stik na Francijo, da se v abesinski afe-
ri ni pridružila Angliji v oni meri, ka-
kor je bila Anglija želela. Na drugi
strani je Nemčija v zadnjem času izvo-
jevala marsikak diplomatski uspeh z
indirektno pomočjo Italije. Poročila o
Cianovih konferencah sicer ničesar ne
omenjajo o tem, da bi bilo na njih go-
vora tudi o nemških kolonialnih zahte-
vah, več kot verjetno pa je, da državni-
ki niso šli preko njih, posebno še, ko
jih Italija sedaj po okupaciji Abesinije
lahko v vsakem pogledu podpre.

Domena, na kateri je nemško-ita-
ljansko sodelovanje še najbolj proble-
matično, je vsekakor podunavsko po-
dročje. Tu se stališče obeh velesil še ni
kaj prida zblížalo, zlasti ne v osnovnih
potezih, ker so življenjski interesi se-
verne in južne velesile ravno glede Po-
dunavja vendarle zelo različni. Kljub
temu tukaj ni izključeno vsaj začasno
sodelovanje na osnovi nekakega pre-
mirja. Iz zadnjih člankov v italijanskih
listih, ki poudarjajo potrebo zblížanja
med državami rimskega bloka in Male
antante, bi se dalo sklepati, da je tako
premirje doseženo in da spada med naj-
važnejše momente Cianovih razgovorov.
Zlasti se zdi, da se nanaša na Po-
dunavje ono mesto v komunikacijah, ki
govori o soglasju glede gospodarskih
problemov. Na vsak način moramo vsaj
za bližnjo bodočnost računati z nemško-
italijanskim sodelovanjem tudi v sred-
njeevropskih vprašanjih.

MALA ANTANTA IN BALKANSKA ZVEZA DVA STEBRA MIRU IN VARNOSTI

Pomembna in samozvestna govora prezidenta dr. Beneša in Nj. Vel. kralja Karola II.

Praga, 29. oktobra. b. Snoči je predsednik
češkoslovaške republike dr. Beneš povabil
visoke rumunske goste, kralja Karola II.,
prestonaslednika Mihaela in suito na slav-
nostno večerjo v Rudolfovi dvorani na
Hradčanih. Pri tej priliki sta suverena iz-
menjala napitnice, ki sta napravili na vse
prisotne zelo globok vtis.

Prezident dr. Beneš

je v svojem nagovoru med drugim izja-
vil:

Najbolj zgovoren dokaz prisrčnega raz-
merja med Češkoslovaško in Rumunijo je
18 letno neprekinjeno sodelovanje. Praški
obisk rumunskega suverena bo prav gotovo
nudi priložnost za razgovore, ki naj določijo
vzajemno stališče obeh držav do vseh pe-
rečih evropskih problemov prav posebno
pa do vseh morebitnih izprememb, do kate-
rih bi spričo napete mednarodne atmosfere
utegnilo priti.

Ti predhodni razgovori bodo dali prilož-
nost, da se bo za bivanja Vašega Veličanstva
razpravljalo o stališču, ki ga je treba za-
vzeti napram vsem izpremembam, do kate-
rih prihaja zaradi naglega razvoja medna-
rodnega življenja. Druga značilnost Vašega
obiska je ta, da se ima na najugodnejši na-
čin ugotoviti trajno prijateljstvo naših dveh
držav. Ker je Jugoslavija, naša draga in
prijateljska zaveznica, vedno v naših mi-
slih, vlada med tremi državami Male an-
tante tista soglasnost, ki predstavlja stal-
nost v povojni Evropi. kakršna je izreden
fenomen. V dobi splošne negotovosti in
vz nemirjenosti, ko so se menjali odnosi
med državami, ko smo bili priče globokih
trenj in ideoloških nasprotij v posameznih
državah in ko se je razvijala revizija po-
litičnih nazorov, je Mala antanta ponovno
dokazala svojo življenjsko silo in ni pre-
nehala izkazovati svojim članom nezlomljivo
pomoč, pri čemer ni izgubila potrebne spo-
sobnosti prilagajanja in elastičnosti. Ma-
la antanta je trdnjava. Mala antanta se je
često borila, v tej borbi pa je prestala pre-
izkušnjo in si ustvarila v Zenevi močan po-
ložaj, ki ga vsi cenijo. Vse to se godi za-
to, ker smo zastopniki politične doktrine, ki
ustreza našemu geopolitičnemu položaju in
ker branimo pravično in zakonita načela, ki
niso nevarna nikomur, varujejo pri tem sa-
mo svojo svobodo in svoje nacionalno imet-
je. Mi lojalno spoštujemo vse mednarodne
obveznosti in smo s tem zaslužili svobodo,
ker smo odločeni, da jo skupno branimo za
ceno svojih žrtv. To protisluslugo nudimo
Evropi kot varščino za socialno in gospo-
darsko politiko v mirnem napredku. Naše
tri države bodo ostale države reda, disci-
pline, socialnih vsvoščin in politične to-
lerance na strogo pravni in ustavni podla-
gi. To je program Male antante. Zvesti svo-
jim zavezništvom smo pripravljeni nuditi so-
delovanje vsem, ki to lojalno žele. Države
Male antante hočejo nerazdružljivo korakati
v bodočnost in inspirirati drugim iste ide-
je, ki so jih doslej vodile k popolnemu in
skupnemu delu v upanju, da bodo kljub
vsemu prišli boljši časi in mir. Ne boje se
bodočnosti, ker se čutijo močne in polne
vzajemnega zaupanja, ker vedo, da je nji-
hova usoda v njihovih rokah. Zahvaljujem
se še enkrat iz vsega srca Vašemu Veličanstvu
in Vašemu kr. Visočanstvu za obisk in
menim, da se popolnoma strinjam v Vašim
Veličanstvom, ko se v tem radostnem trenu-
tu spominjam mladega vladarja Nj. Vel.
Petra II., kralja države, ki je naša prijateljska
zaveznica, ter Nj. Vis. kneza-namestnika
Pavla.

Nj. Vel. kralj Karol

je odgovoril:

Izrazi vašega čustvovanja ob priliki se-
stanka šefov držav Male antante meseca ju-
nija so globoko dimili moje srce in tudi
srce Rumunije. Nihče pri nas ne bo pozabil
obiska, ki sta ga v času vojne napravila
naši državni vaš velika voditelja, predse-
dnik osvoboditelj Masaryk in general Stefa-
nik. Borili smo se za isto stvar in zmagan-
i smo v veri, da se bodo po vojni ustalila
načela, ki jih je uresničila Mala antanta. Z
najboljimi prepričanjem sprejemam vašo
izjavo o potrebi obstoja Male antante. Se-
stanka v Bukarešti in Bratislavi potrjuje
za nas in za mednarodni razvoj brezpogoj-
no solidarnost držav Male antante. Naša
solidarnost je bila še ojačena na sestankih
v Zenevi, ki so prav tako bili v duhu zve-
stega sodelovanja. Potrebno je, da Mala
antanta zopet manifestira svojo povezanost.
Srečen sem, da lahko to storim danes s
svojo navzočnostjo v družbi dragih zavez-
nikov.

Kralj Karol je nato omenil obisk, pri
predsedniku Masaryku in izrazil svoje za-
dovoljstvo, ker je mogel priti, naka se je
obrnil k predsedniku dr. Benešu in dejal:

Pridružujem se vašim besedam na dana-
šnji dan svečanosti Male antante, da se v
naših srcih in v duhu spominimo naših dra-
gih jugoslovenskih sodelavcev. Moje misli
se popolnoma strinjajo z vašimi, da se naj

v tem trenutku spomnimo mladega kralja
Petra II. in kneza namestnika Pavla.

Ob zaključku svojih besedi ponovno po-
trujem brezpogojno prijateljstvo, ki veže
Rumunijo z drago zaveznico Češkoslovaško.
in nezlomljivo solidarnost Male antante.
Banketa se je udeležilo 130 povabljenec.
ministrov, narodnih poslancev, šefov diplo-
matskih misij in zastopnikov civilnih in vo-
jaških oblasti. Nato je bil prirejen sprejem,
na katerem je bilo okoli 800 oseb.

Kralj Karol posetil prezidenta Masaryka

Praga, 29. oktobra. g. Davl ob 8. se je
rumunski kralj Karol s prestolona-leđnikom
Mihaelom odpeljal na grad Lany, kjer je
obiskal dosmrtnega častnega preziden-
ta CSR Masaryka. Kralja je spremljal
češkoslovaški poslanik v Londonu Jan
Masaryk. Popoldne je kralj sprejel depu-
tacija češkoslovaških skavtov, ki so
navdušeno pozdravili vrhovnega vodjo
rumunskih skavtov. Zvečer se je v Na-
rodnem gledališču vršila slavnostna pre-
stava. Vprizoril so prvo dejanje »Prodane
neveste« in kratko rumunsko opero.

Slavnostni dnevi v Ankari

Velika vojaška parada na državni praznik — Veličastna
manifestacija jugoslovensko-turškega zavezništva

Ankara, 29. oktobra. AA. Današnje tri-
najsto obletnico proglavitve republike so v
vseh Turčiji in v prestolnici izredno slo-
vesno proslavili.

Ze od zgodnjega jutra so bile ulice polne
množic, ki so se zgrnile od povsod, da vi-
dijo in pozdravijo predsednika turške re-
publike Kemala Atatürka in predsednika ju-
goslovenske vlade dr. Stojadinovića. Glav-
ne žile mesta, zlasti tista, ki drže k hipo-
dromu, kjer je bila revija čet, in ulice v
okolici poslanske zbornice, kjer je poglavar
države sprejel običajne čestitke so bile
polne ljudstva že od zgodnjega jutra. Me-
sto je bilo okrašeno z zastavami obeh držav,
ponekod pa so bili postavljeni tudi sla-
voliki z napismi v turščini in srbohrva-
ščini: »Dobro nam došli! Pred spomenikom
zmage in na podstavkih raznih kipov,
predstavljaljočih Kemala Atatürka, je bilo
nakupičenih več sto tencev, med katerimi
je zbujal pozornost tudi velik venec jugo-
slovenskih novinarjev.

Ob 13.30 je odšel dr. Stojadinović v po-
slopje poslanske zbornice, kjer ga je sprejel
Kemal Atatürk, kateremu je čestital k tur-
škemu narodnemu prazniku. Po kratkem
prisrčnem razgovoru se je nato poslovil od
prezidenta in se odpeljal v družbi predse-
dnika turške vlade Izmeta Inenija proti hi-
podromu. Mnogostevnilna množica je oba
med potjo navdušeno pozdravljala.

Na hipodromu je dr. Stojadinović zavzel
prostor v častni loži predsednika republike
Kemala. Kmalu nato je prispel tudi prezi-

Izmet Ineni in dr. Stojadinović o mirovnem poslanstvu Turčije in Jugoslavije

Ankara, 29. oktobra. AA. Predsednik
vlade Izmet Ineni je včeraj po podpisu po-
godbe o trgovini in plovi in konvencije
o naseljevanju sprejel jugoslovenske novi-
narje in jim izjavil med drugim:

Napredek in razmah prijateljskega in ve-
likega jugoslovenskega ljudstva je zlasti vi-
den zadnja leta. Zadovoljni smo bili, ko
smo mogli ugotoviti velike uspehe Jugosla-
vije. Politične razmere zadnjega časa so
pokazale jasno, kako zdrava je ustanova
Balkanske zveze. Z Jugosloveni smo jo
od vsega začetka skušali realizirati. Sto-
rili smo vse, kar smo mogli, in lahko rečem,
da so naša prizadevanja uspešna. Navzoč-
nost predsednika vaše vlade na proslavi
našega narodnega praznika je ponovno
ojačila stalnost Balkanske zveze.

Veseli sem, ker morem izjaviti zastopni-
kom obeh bratskih narodov, da obstoji tu-
di v značaju obeh narodov izredna sličnost.
Naj izrečem svojo zahvalo tudi vsemu ju-
goslovenskemu tisku, ki je smatral naše za-
vezništvo vedno za svetinjo. Pozornost, ki
jo je kazalo jugoslovensko časopisje za
Turčijo, nas je ganila. Te moje besede so
obenem zahvala za usluge vašega časopisja
skupni stvari in s tem za mir. Zagotavljam
vam, da so naši novinarji po vrnitvi v Tur-
čijo z obiska v Jugoslaviji delali iskreno
in neumorno, da bi točno predložili visoke
ideje in velik napredek Jugoslavije. Pre-
pričan sem, da morejo izredne lepote vaše
zemlje očarati ves svet.

Prosim vas, sporočite jugoslovenskemu
narodu moje in vsega turškega naroda naj-
prisrčnejše pozdrave.

Predsednik turške vlade Izmet Ineni je
pridružil snoči dr. Stojadinoviću na čast ve-
lik banket v hotelu »Ankara-Palace«, ki so
mu prisostvovala najvišje osebnosti turške
prestolnice. Na banketu je s prisrčnim go-

Listi se obširno bavijo z obiskom kra-
lja Karola na Češkoslovaškem in ugotav-
ljajo velik uspeh njegovih včerajšnjih po-
litičnih posvetovanj s prezidentom dr.
Benešem ter uspeh posvetovanj obeh zu-
nanjih ministrov. Razgovori, ki so že
včeraj dobili svojo definitivno obliko, bodo
danes zaključeni.

Jugoslovenska vlada je bila sproti obve-
ščana o posvetovanjih ter je sporočila
svoj pri tane: na vse včerajšnje sklepe.

Zahvala senata rumunskemu kralju

Praga, 29. oktobra. g. Pred prehodom
na dnevni red današnje seje senata se je
predsednik senata dr. Soukup zahvalil
rumunskemu kralju Karolu, da si je za
svoj obisk v češkoslovaški republikli
izbral 28. oktober. Člani senata so stoji
počelišali govor predsednika.

Čsl. dragonski polk kralja Karola II.

Z odlokom predsednika republike je
11. dragonski polk v Bratislavi dobil ime
po kralju Karolu II.

dent sam. Revija se je začela ob 14.15.
Udeležili so se je skavti, kadeti, pehota, ko-
njenica in topništvo. Defile je z navduše-
njem pozdravljalo nad 100.000 ljudi. Med-
tem je nad hipodromom krožilo sto letal in je
iz njih več pilotov skočilo s padali na zem-
ljo. Okoli 16. je predsednik republike zapu-
stil hipodrom. Za njegovim avtomobilom se
je peljal predsednik jugoslovenske vlade
dr. Stojadinović v družbi predsednika tur-
ske vlade Izmeta Inenija in zunanjega mi-
nistra Ruždija Arasa.

Ko je dr. Stojadinović prispel pred hotel
»Ankara-Palace«, v čigar neposredni okoli-
ci se nahaja poslopje parlamenta, se je
zbralo toliko ljudi, da so le z velikim tru-
dom obvarovali red in omogočili ministrom
vstop v hotel. Prisotno ljudstvo jih je vi-
harno aklamiralo.

Dr. Stojadinović je sprejel v svojem sa-
lonu predsednika turške vlade Izmeta Ine-
nija in zunanjega ministra Ruždija Arasa.
Državniki so pri tej priložnosti nadaljevali
že prej začete razgovore. Medtem ko se na-
daljevale ovacije zbrane množice, ki je ne-
prestano zahtevala, naj se dr. Stojadinović
pokaže na balkonu, kar je tudi ponovno
storil v družbi Inenija in Ruždija Arasa.
Konferenca ministrov je trajala zelo dolgo.

Nocoj je bila vsa Ankara slavnostno raz-
svetljena, v hotelu »Ankara-Palace« pa je
bila večerja s plesom, ki se je jo poleg
jugoslovenskih gostov udeležila elita An-
karčanov. Ob istem času se je vršila tudi
narodna veselica na glavnih tržih in kri-
žiščih prestolnice.

vorom pozdravil predsednika jugosloven-
ske vlade.

Dr. Stojadinović je na pozdrave odgo-
voril:

Prisrčne besede, s katerimi ste me po-
zdravili v imenu turške vlade in turškega
naroda, so me globoko ganile. Zahvalju-
jem se vam za izraze prijateljstva v ime-
nu jugoslovenskega naroda. Prepričan sem,
da tolmačim čustva vseh svojih rojakov,
če izjavljam, da imamo enaka prijateljska
čustva do zavezniškega turškega naroda.
Pot Turčije do napredka in blagostanja je
zbudila pozornost vsega sveta, predstvem pa

Jugoslavije, ki se veseli doseženih uspehov
kot zvest zaveznik. Naše sodelovanje, ki
sta ga pred tremi leti uvedla naša dva ve-
lika državna poglavarja, se nadaljuje in po-
glablja v korist in srečo obeh narodov. Nj.
Vis. knez namestnik Pavle in kraljevsko
namestništvo kakor tudi kr. vlada, ki ji
predsedujem, nadaljujejo to delo. Ves čas
našega sodelovanja se ni dogodil niti en
važen dogodek v Evropi, o katerem se ne
bi bili naši dve vladi posvetovali in skleni-
li enake sklepe. Poleg skupnih interesov
so tudi še psihološke okoliščine ki nas zedi-
njujejo in ki so ustvarile medsebojno za-
upanje obeh narodov. Med te spadajo me-
dsebojno spoštovanje, vzajemno čišlanje držav-
ljanskih in vojaških vrlin, kakor tudi
junastvo, ki sta ga oba naroda pokazala v
teku svoje težke in viharne zgodovine. Te
značilnosti dajejo našemu prijateljstvu še
širšo in solidnejšo osnovo. Prijateljstvo naših
dveh dežel, ki se opira na skupne intere-
se, povezane z Balkansko zvezo in s po-
godbo Male antante, pomeni solidno, iskreno
in bratsko prijateljstvo.

Naš cilj je jasen. Njegov namen je samo
mir z vsemi, ki so za mir, prijateljstvo z
vsemi, ki si žele našega prijateljstva. Naše
geslo v zunanji politiki zahteva, naj obe
državi nadaljujeta svoje delo v isti smeri
in ga še razširita na političnem, gospodars-
kem in kulturnem področju. V popolnem
soglasju in do najmanjše podrobnosti pod-
piramo konstruktivne sisteme v Evropi, ki
varujejo našo kulturo in našo civilizacijo.
Nam je do stvarnega in splošnega mira.
Po tej poti bomo hodili k napredku in bla-
gostanju tudi v bodočnosti.

Izmenjava obiskov Rim-Budimpešta

Budimpešta, 29. oktobra. b. V uradnih
krogih se domnava, da bo takoj po zaključ-
ku dunajske konference držav rimskega
bloka obiskal madžarsko prestolnico ita-
ljanski zunanji minister grof Ciano. V
drugi polovici novembra pa se predvideva
potovanje madžarskega ministrskega
predsednika Daranija in zunanjega mi-
nistra Kanye v Rim, od koder odpotujeta
še na Dunaj, da vrnete nedavni obisk av-
strijskega zunanjega ministra dr. Schmid-
ta v Budimpešti. Tako moramo še ves
november računati z izredno diplomatsko
aktivnostjo v Podunavju.

Zanimiv glas iz Berlina

Berlin, 29. oktobra. b. Pozornost tukaj-
šnjih diplomatskih krogov je zbudil nov
oficiozni komentar o pomenu italijansko-
nemškega sodelovanja po berlinskih razgo-
vorih, ki ga je objavila uradna diplomatsko-
politična korespondenca pod naslovom »Li-
nija madžarske zunanje politike«. V kome-
ntarju prihaja do izraza upanje, da bo ma-
džarska vlada nadaljevala zunanjo politiko
pokojnega Gömbösa v smislu tesne naslo-
nitve na Nemčijo in ostali dve državi rim-
skega bloka. Nemčijo združuje z državami
rimskega bloka predvsem volja po izva-
nju politike, katere končni cilj je vzpostavi-
tev naravnega gospodarskega krivnega
obkoka vseh držav v Podunavju. Pomen
italijansko-nemškega sodelovanja v tem
predelu Evrope ni morda v tem, da bi si
obe državi razdelili interesne sfere za go-
spodarsko izkoriščanje tega ozemlja in za
politično kontrolo nad njim, kakor so to
doslej prakticirale druge imperialistične
države, temveč v tem, da sta se obe državi
spoznale, da bosta z vsemi silami delali
na utrditvi sodelovanja z vsemi podunav-
skimi državami, s katerimi hočeta navezati
najbolje prijateljske stike.

Kakor se iz tega izvelečka vidi, se je Ber-
lin glede srednje Evrope v svojih oficiz-
nih komentarjih postavil na enako miro-
ljubno stališče do vseh srednjeevropskih
držav kot Rim, kar dokazuje, da je najno-
vejša akcija obeh držav v Podunavju posledica
Cianovih berlinskih razgovorov.

Temelji sodelovanja med Nemčijo in Italijo

Osem mednarodno-političnih problemov, o katerih
sta se sporazumeli obe državi

Rim, 29. oktobra. b. Iz komentarjev ita-
lijanskega časopisja o Cianovih razgovorih
v Nemčiji in o sporazumu, ki je bil ob tej
prilici dosežen, se da razbrati naslednjih
osem točk konkretnega sodelovanja obeh
držav v perečih vprašanih mednarodne po-
litike:

1. Boj komunizmu, kateremu se na Dalj-
nem vzhodu pridruži še Japonska.
2. Boj Zenevi in »paktomaniji« na uni-
verzalistični podlagi, kolektivni sistem naj
zamenjajo enostavnejši instrumenti miru:
separatni dogovori.
3. Izključitev Sovjetske unije iz vsakega so-
delovanja na evropskem terenu, boj franco-
sko-sovjetski pogodbi.
4. Omejitev zenevskih političnih funkcij,
ki naj jih v bodoče izvršujejo edinele ve-

lesile na osnovi direktnega sporazumeva-
nja z drugimi narodi.

5. Priznanje fašistične vlade v Burgosu
kot edine legitimne predstavnice nove Špa-
nije.

6. Sodelovanje Italije in Nemčije pri re-
ševanju vseh srednjeevropskih vprašanj na
osnovi sporazuma, doseženega ob Ciano-
vem obisku v Nemčiji.

7. Izločanje odnosov z Male antanto,
posebno z Jugoslavijo.

8. Razgnetitev italijansko-nemške trgovin-
ske pogodbe tudi na Abesinijo, kar je le-
gitična posledica nemškega priznanja anek-
sije.

Glede Lokorna in Društva narodov bosta
Rim in Berlin še natančneje precizirala svo-
je stališče.

Hud poraz Rusije v nevtralnostnem odboru

Ruska obtožba Portugalske, Nemčije in Italije je bila zavrnjena kot neutemeljena

London, 29. oktobra. o. Snočnja seja nevtralnostnega odbora se je zavlekla do polnoči in je trajala celih 6 ur. Razprava o sestavi poročila o pogajanjih je trajala 3 ure. Rezultat je bil, da je bila znana ruska nota z obtožbami proti Italiji zavrnjena, češ, da se ne opira na nikakršne dokaze.

Poslanik Majski je predložil noto, v kateri se zahtevajo za madridsko vlado glede dobav orožja iz inozemstva enake pravice, kakor jih dejansko ima vlada v Burgozu.

Portugalski delegat je odboru predložil kar dve noti, v katerih portugalska vlada ostro protestira proti neutemeljenim obtožbam.

Italijanski delegat Grandi se je v svojem govoru opiral na zadnjo noto italijanske vlade, ki je znova obtožila Rusijo zaradi dobavljanja orožja in drugega vojnega materiala madridskemu režimu. Nota vsebuje tudi okrog 20 dokazov.

Nazadnje je odbor z vsemi glasovi proti ruskiemu sprejel ugotovitve, da kljub ruskim obtožbam Italiji, Portugalski in Nemčiji ni mogoče pripisati nobene krivde.

O seji je bilo izdano službeno poročilo, ki pravi:

Po mnenju predsednika nevtralnostnega odbora bi bilo mogoče poslati v portugalske in španske luke samo mednarodne opazovalce, ki bi kontrolirali, ali posamezne države dejansko izpolnjujejo svoje obveznosti po sporazumu o nevtralnosti glede na revolucijo v Španiji. Italijanski delegat je kritiziral postopanje Rusije in njeno neodločnost. Rusija se mora sedaj odločiti, ali hoče iskreno sodelovati v okviru nevtralnostnega odbora ali ne. Portugalski delegat je pripomnil, da smatra glede na to, ker so ruski delegat se udeležuje seji odbora, da je Rusija še vedno pripravljena izpolnjevati svoje obveznosti v okviru nevtralnostnega sporazuma. Delegata Francije in Anglije sta se izrazila za vsakršno kontrolo, ki bi jo določil nevtralnostni odbor.

Po razpravi o ruski noti so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Obtožbi proti Italiji ni mogoče obravnavati, ker niso podprte z dokazi.

2. Primeri, ki so se v smislu ruske note pripetili, so še iz časa, ko Italija ni prepo-

vedala izvoza orožja in streliva v Španijo.

3. Španske obtožbe proti Portugalski so popolnoma neutemeljene.

Nato je ruski delegat izjavil, da so tudi obtožbe Portugalske proti Rusiji brez vsake podlage. Rusija nima v Evropi nikakršnih imperialističnih aspiracij in v Španiji tudi ne želi ustanoviti komunistične republike. Zainteresirana je na Španskem le toliko, kolikor je tam prišlo do spopada med faktorjema vojne in miru.

Odbor je končno sklenil, da bo razpravljala o ruskem odgovoru na italijansko noto na svoji prihodnji seji.

Po seji odbora je ruski poslanik Majski izjavil novinarjem, da se bo pododbor za nevtralnost sestel v ponedeljek, plenum pa zopet v sredo. Obenem je demantiral govoriče, da bi Rusija nameravala izstopiti iz nevtralnostnega odbora.

Težaven položaj Rusije

Pariz, 29. oktobra. o. Italijanska nota nevtralnostnemu odboru, v kateri je italijanska vlada skušala dokazati celo vrsto prestopkov Rusije proti sporazumu o nevtralnosti napram Španiji, je izzvala v Parizu splošno zanimanje. Desničarsko usmerjeni listi naglašajo, da so se obtožbe sedaj obrnile proti tožitelju samemu. Majski se je popolnoma umaknil in se je rešil iz zagate le tako, da si je izgovoril nekaj dni za posvetovanje z moskovsko vlado glede italijanskih pritožb. Francoski opozicijski listi poudarjajo, da je spričo tega položaja Rusije v nevtralnostnem odboru zelo težaven, levčarski listi pa ugotavljajo, da so obtožbe neutemeljene. Vsekakor je položaj Litvinova neprijeten, ker bo v Moskvi veljal za krivca tega ruskega poraza.

Politični krogi tudi naglašajo, da se je Anglija sedaj postavila na stran obtoževalcev in izjavila, da so italijanske obtožbe utemeljene in dokazane. Francoska vlada bi morala onemogočiti španskemu in ruski poslaniku v Parizu njuno akcijo, na katero se italijanske pritožbe še najbolj opirajo, ker sta baje zbirala prostovoljce, orožje, strelivo ter živež za delavske milice. Tudi francoski kardinali so danes izdali spomenico, v kateri opozarjajo na nevarnost, če bi Rusija zapletla Francijo v vojno.

Tik pred Madridom

Spretnje straže Francove vojske pred vrati glavnega mesta

Lizbona, 29. oktobra. b. Po najnovejših poročilih so fašistične čete oddaljene od Madrida le še osem milj, tako da vidijo spretnje straže ponoči že čisto jasno luči glavnega mesta. Nacionalisti so na cestni illescas-Madrid priborili novo, zelo pomembno zmago pri kraju Torrejon de la Calaza, ki so ga zasedli. Boji za ta kraj so se pričeli snoči ob mraku s topniškim ognjem, ki so ga iz zraka podpirala z bombardiranjem Francova letala. Pri Grinonu so precej napredovali Maročani in legionarji. Pod pritiskom težkega topniškega in letalskega obstreljevanja so se vladni miličniki umaknili in pri umiku pogladi v zrak most v bližini kraja Illescas. Nacionalisti so z vsa naglico zgradili pontonski most, preko katerega so s treh strani istočasno vdrl v Grinon in ga zasedli. Takoj nato so nadaljevali svoj pohod v smeri proti Cubani in pritisnili nanj prav tako s treh strani, tako da so se morali vladni miličniki tudi tu po krajšem boju umakniti. Tu so zopet stopila v akcijo letala, ki so prisilila vladno milico v beg. Torrejon de la Calaza so miličniki kot strateško izredno važno točko dolgo in z vsa hrabrostjo branili in bi ta kraj tudi obdržali v svoji posesti, če se ne bi nenadoma pojavila Francova letala, ki so miličnikom kmalu vzela pogum in nadaljnji odpor.

Zadnji ultimatu mestu

Pariz, 29. oktobra. o. Radijska postaja La Coruna je razglasila, da je general Franco poslal madridski vladi poslednji ultimatu,

Belgija ni likvidirala svojih obveznosti

Zanimiv ekspozice belgijske zun. ministra Spaak o bodoči belgijski zunanji politiki

Bruselj, 29. oktobra. w. Na včerajšnji seji zbornice je izjavil zunanji minister Spaak med drugim:

Nihče ne sme misliti, da je govor kralja Leopolda likvidiral belgijske obveznosti. Kar je ostalo od lokarnske pogodbe, bo obdržalo svojo vrednost. Vse to bo ostalo in mi se pogajamo za to, da zboljšamo sedanji položaj. Mi nečemo nevtralnosti in hočemo o tati v Društvu narodov ter sodelovati pri vsem, kar bi ojačilo kolektivno varnost in zagotovilo medsebojno pomoč, vendar pa ne moremo naše nacionalne varnosti zasnovati izključno na teh načelih. Dve rešni točki se morata proučiti:

1. Negotovost določb pakta o Društvu narodov, čegar mehanizem ni na višini. Nevarno bi bilo ostati v takem položaju ter izvajati obveznosti, ki niso točno določene. Društvo narodov mora biti univerzalno, da bo učinkovito. Dokler je Italija Društvu narodov nasprotna in dokler Nemčija in Zedinjene države niso njegove članice, so njegove možnosti omejene.

2. Prekršitev lokarnske pogodbe po

Nemčiji je prevrnila položaj, ki smo ga smatrali kot stabilnega in bistvenega.

Ponavljam, je dejal zunanji minister, da bo belgijska politika, ki ni politika nevtralnosti, popolnoma neodvisna, ko bo šlo za zaključitev zapadnega pakta. Mi hočemo vsakemu izmed naših sosedov dati zagotovilo, da naše ozemlje v nobenem primeru ne more biti prehodno ozemlje ali operacijsko oporišče za napade proti sosedom. Govor kralja, vojska in zunanja politika Belgije tvorijo celoto.

Poslanska zbornica je s 126 glasovi proti 42 izrekla vladi po debati o zunanji politiki zaupnico. Deset poslancev se je glasovanja vzdržalo.

Snoči so razdelili v poslanski zbornici načrt zakona o izpremembi zakona o milici, novačenju in vojaški obveznosti, ki ga je sestavil poseben odbor. Vojaška služba bo trajala v pehoti, lovskih in kolesarskih polkih 18 mesecev. Po novem zakonu bodo ustanovili poseben prostovoljni kader. Njegove članice bodo izvežbali samo za varstvo mej.

SONCE, VLAGA ali POT



vplivajo na barvo blaga. Stalna barva, elastičnost, mehko in okusen vzorec so pa znane prednosti našega blaga.

Cene našega blaga za obleke so od 120.— do 180.— dinarjev po metru

VLADA TEOKAROVIĆ; KOMP.

PARACIN

Tkanine za vsak žep in vsak okus.

Tovarniške prodajalne: LJUBLJANA, Gradišče 4 in v vsakem večjem mestu Jugoslavije.

Beležke

„Slovenčeva“ pojasnila k objavi volilnih izidov

„Slovenec“ nadaljuje v svoji večerajšnji številki s svojimi pojasnili in dopolnili k uradnim poročilom o občinskih volitvah.

V teh poročilih je stal za mesto Krško naslednji izid: JRZ 267 (16), JRZ kompromisna 117 (2). „Slovenec“ k temu pristavlja:

»V volilnem rezultatu slovenskih občin poroča ponedeljkov, kakor tudi torkov „Slovenec“, da je bila druga lista v Krškem JRZ kompromisna (dobil je 117 glasov), kar pa ne odgovarja povsem resnici. V svojem proglasu na volice se je imenovala ta stranka »gospodarska lista« brez ozira na strankarsko pripadnost. Dejansko so bili na njej zaradi lokalnih interesov tudi mnogi pošteni okoliški posestniki. V resnici pa je bila lista dosedanjega župana g. Joska Pfeiferja in njegovih prijateljev, ki pripadajo po političnem naziranju stranki JNS. Toliko v vednost javnosti, da ne bo kdo obsojal „Slovenca“, češ da ima neresnična poročila.«

Drugo poročilo se nanaša na trg Kozje v šmarnem srezu. Službeno je bil objavljen volilni rezultat: JRZ kompr. 174 (16), opozicija 118 (2). „Slovenec“ pojasnjuje: »V Kozjem je zmagala s 174 glasovi proti 118 »Združena gospodarska lista Kozje-Veternik-Zdole«. Nosilec je bil dr. Kloor, ki ima namen pripraviti čimprej ozračje in možnost novi upravi, ki bi naj izvedla sanacijo občine. Listo so sestavili kot začasno listo gospodarski krogi vseh stanov in orientacij, vključivi tudi pristaše JRZ.«

„Domoljub“ o izstopu senatorja Hribarja

Kakor je našim čitateljem že znano, je g. senator Ivan Hribar tik pred volitvami predsedstva v senatu izstopil iz kluba senatorjev JNS. Zadnji „Domoljub“ je o tem prinesel naslednje poročilo:

»Senatorski klub Jugoslovenske nacionalne stranke je zapustil senator g. Ivan Hribar. Kot zavednemu Slovincu mu ni kazalo drugega.

Izplačevanje pokojnin

»Politika« prinaša v imenu državnih upokojencev iz Beograda naslednji apel:

»Državni upokojenci bi morali dobiti pokojnine za mesec november dne 1. novembra. Toda ta dan je nedelja. Mnogi od nas se bodo ta dan tudi selili in bpož težko živijo. Zato bi bilo potrebno in za nas koristno, ako bi nam novembrsko penzijo izplačali že v soboto, 31. oktobra. Na ta način bi mnogi od nas dobili sredstva, da bi plačali selitve.«

Državni upokojenci v Sloveniji in morda še v kakšni drugi pokrajini bodo z začudenjem čitali ta apel. Njim ni na misel ne pride, da bi zahtevali predčasno izplačilo pokojnin. Srečni, presrečni bi bili, ako bi dobili pokojnine v začetku vsakega meseca. Kaj bi le rekli beograjski upokojenci, če bi morali čakati na pokojnine tako dolgo, kakor njihovi tovariši v drugih pokrajinah, ki še do sedaj niso vsi dobili pokojnine za oktober? Njih položaj je res skoro obupen in so polno upravičene njihove prošnje in zahteve, da se ta nered že enkrat odpravi. Ravno te dni se je mudila v Beogradu deputacija državne zveze upokojencev ter se zglašila pri g. ministru, katerim je predložila to nevezdržno stanje. Dobil je obljubo, da bodo storjeni potrebni ukrepi za remeduro.

Demanti Miše Trifunovića

Tudi v „Jutru“ smo zabeležili vesti beograjskih listov, da se skušajo gg. Uzunović, dr. Srđić in Maksimović približati staroradikalni skupini g. Ace Stanojevića in da so lozadevna pogajanja že v teku. Staroradikalni prvak g. Miša Trifunović je včeraj dal beograjskim novinarjem izjavo, v kateri vse take vesti zanika in pravi, da so brez vsake podlage.

Dva nova politična tednika v Zagrebu

Včeraj sta v Zagrebu izšla dva nova, v „Jutru“ že napovedana politična tednika: »Seljački dom« in »Nova riječ«. Oba tednika sta izšla ob obletnici 29. oktobra, ko je hrvaški sabor l. 1918 proglasil prekinitve odnosov Hrvaške, Slavonije in Dalmacije z avstro-ogrsko monarhijo. »Seljački dom« izdaja dr. Maček, glavni urednik pa je tajnik njegove politične pisarne prof. Jakov Jelasić. »Nova Riječ« izdaja Večeslav Valder, odgovorni urednik pa je Rade Duraković. Oba tednika sta torej glasili vsak svoje skupne zagrebške združene opozicije. »Seljački dom« objavlja tudi članek dr. Mačka, ki tolmači nalogo novega lista v širjenju naukov bratov Radićev. Ob enem navaja zgodovino bivšega Radićevega »Domaa«, ki je izhajal do l. 1929. Dalje prinaša prva številka tudi po en članek profesorja Jelasića in Rudolfa Hercega, predsednika »Seljačke sloge«.

»Nova riječ« pravi v svojem prvem uvodniku, da ni organ kake stranke, niti bivše, niti sedanje, niti bodoče, a ne zaradi tega ker stranke ne bi spoštovala, saj brez strank ni političnega življenja, ne demokracije, nego zaradi tega, ker želi, da bi v sedanjem času, ko je toliko zbeganih pojmov, doprinesla k opazovanju dogodkov in razpravljanju o sodobnih vprašanjih svoj prispevek širšega obsega, ki ga ne smejo omejevati tesni obziri na kako stranko. V ostalem poroča v listu g. Valder o zadnjih dneh Svetozarja Pribeševića, dr. Smolaka o španski vojni itd.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

Sokolstvo in politika

V okviru sokolskih načel se lahko vsak član svobodno udeležuje tudi v politiki — Organizacija kot taka pa mora ostati izven dnevne politike

Beograd, 29. oktobra. AA. Agencija Avala poroča: Izvršni odbor saveza Sokola kraljevine Jugoslavije se na seji 24. in 25. t. m. razpravljal o nekem konkretnem primeru in smatra za potrebno ponovno objaviti, kakšno je stališče Sokolstva in njegovo razmerje do politike.

Sokol kraljevine Jugoslavije je splošna narodna, nepolitična organizacija. Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, sokolske župe, društva, čete in posamezniki izrečno kot Sokoli ali kot zastopniki sokolske organizacije ne smejo sodelovati pri političnih manifestacijah in ne dajati političnih izjav. Članom Sokola kraljevine Jugoslavije je prepovedano, da se v mejah splošnih sokolskih načel in pozitivnih državnih zakonov politično opredeljuje svobodno in po svojem prepričanju. Od njih zahtevamo, da se v javnem življenju

in v vsem svojem delu vedno ravna po teh načelih. (Izvešček iz knjige »Pola in cilji Sokola kraljevine Jugoslavije« str. 8).

Sokolstvo ni nikoli prekršilo tega svojega stališča in ni nikdar nikogar pooblastilo da drugače ravna. Če se je pa kje vendarle to zgodilo v nasprotju s tem stališčem, se je to zgodilo po krivdi posameznikov in je treba to obžalovati.

Izvršni odbor saveza poziva vse svoje člane, da se ravna po gornjih načelih. Da se ne da priložnost nepoučenim, da bi brez razloga napadali Sokolstvo kot celoto, pozivamo brate Sokole, da naš sokolski znak odložijo v vsakem primeru, kadar so na kakšni strankarski politični manifestaciji in da v nobenem primeru kot Sokoli ne dajo nobene politične izjave.

Obrtništvu dravske banovine

Smo pred volitvami v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Mi, obrtniki si bomo izbrali 20 svetnikov in 20 namestnikov, ki bodo v novo postavljene zbornici zastopali naše stanovske interese.

Ob tej priliki se zavedamo, da je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani edina gospodarska predstavica naše ožje domovine, preko katere lahko izrazimo svoje zahteve, težnje in želje.

Vsa vprašanja, na katerih trpi danes naš obrtniški stan, so tako splošnega značaja, da nam narekuje zdrav razum najti si enotno pot in si pri tem v složen in skupnem nastopu graditi nadaljnjo bodočnost. Zato smatramo podpisano, da naj slovenske obrtnike ob tem važnem trenutku ne razdvajajo niti osebni spori niti ne politična medsebojna trenja.

V kerestinskem procesu je bilo včeraj končano zasliševanje prič

Zagreb, 29. oktobra. o. Kerestinska razprava traja že 15 dni. Danes so bile zaslišane zadnje priče, 14 po številu. Po večini je šlo za priče, ki so jih predlagali branitelji, da bi dokazale alibi za nekatere obtožence. Ena izmed prič je izpovedala, da izvirajo sledovi človeške krvi na sekiri obtoženega Jurija Klementića od nje. Dan pred dogodki v Kerestincu je oestril

kolje za vinograd in se pri tem usekal v prst.

Z zasliševanjem današnjih prič je bilo zaključeno dokazno postopanje in se bodo na jutrišnji razpravi že začeli govoriti. Prvi bo govoril državni tožilec dr. Belčić, za njim pa kot prvi branitelj posl. dr. Ziga Schell.

Kralj Edvard in razvoj v srednji Evropi

London, 29. oktobra. b. Pozornost tukajšnjih političnih krogov je danes zbudila vest, da je angleški kralj Edvard VIII. sprejel včeraj v posebni avdijenci angleškega poslanika na Dunaju sira Walforda Selbyja in ga dolgo zadržal v razgovoru. Domnevajo, da se je kralj hotel natančno poučiti o sedanjem položaju v srednji Evropi v zvezi z izredno aktivnostjo, ki jo kazeta na tem terenu italijanska in nemška diplomacija po članovih berlinskih razgovorih.

Nova cerkvena ustava za muslimane

Beograd, 29. oktobra. AA. Ministrski svet je na svoji zadnji seji sprejel ustavo islamske verske zajednice. Ustava bo te dni stopila v veljavo po določbah zakona o islamski verski zajednici. Ustava predstavlja po vsebini spremeno in dopolnjeno prejšnjo uredbo z zakonsko močjo. V prvem delu navaja temeljne in splošne določbe. Tako pravi med drugim, da se islamska verska zajednica upravlja po določbah šerijata, po določilih zakona o islamski verski zajednici in določbah te ustave. Imetje verske zajednice služi izključno njenim lastnim prosvetnim in človekoljubnim namenom, in se je pod pogojem ne more vzeti ali porabiti v drugačne namene. Zastava islamske verske zajednice je zelena z belim polmesečem in petrogljato zvezdo na sredi. Reis ul ulema bo predpisal s svojim šerijatskim svetom pravilnik o uporabi zastave islamske verske zajednice. Uradni jezik v vseh uradnih zadevah islamske verske zajednice je državni jezik. Sedež reisa ul ulema je v Sarajevu.

Banski svet v Nišu bo razpravljal že o proračunu

Niš, 29. oktobra. AA. Z odlokom bana Moravske banovine g. Marka Novakovića z dne 28. oktobra t. l. se skliče banški svet moravske banovine na zasedanje 16. novembra t. l. Svet bo zasedal več dni. Seje bodo v reprezentacijski dvorani banške uprave. Na zasedanju bodo razpravljali o proračunskem predlogu za leto 1937/38. in o izpremembah in dopolnitvah pravilnika o občinskih tajnikih.

Balkanska pomorska konferenca v Atenah

Beograd, 29. oktobra. p. V Atenah zaseda že nekaj dni balkanska pomorska konferenca, na katero so prišle delegacije vseh štirih držav Balkanske zveze. Konferenca se vrši v okviru sklopov, ki so bili sprejeti glede pomorstva na zadnjem zasedanju gospodarskega sveta Balkanske zveze na Bledu. Na konferenci skušajo koordinirati odnose med vsemi štirimi zavezanjskimi državami na morju, urediti medsebojni pomorski promet in druge slične važne probleme. Bavijo se tudi z vprašanjem ustanovitve posebnih pomorskih uradov, ki bi imeli svojo centralo za enkrat v Pireju. Vsi sklepi bodo predloženi v odobritev gospodarskemu svetu Balkanske zveze na njegovem prihodnjem zasedanju.

Prva seja avstrijske tiskovne zbornice

Dunaj, 29. oktobra. AA. Zvezni kancelar dr. Schuschnigg je danes otvoril prvo sejo tiskovne zbornice, ki je bila ustanovljena v okviru novega korporativnega sistema avstrijske države. Na seji so bili vsi ministri, člani diplomatskega zbora, zastopniki avstrijskega in tujege tiska in druge ugledne osebnosti. Dr. Schuschnigg je v svojem govoru poudaril, da bo nova korporativna država spoštovala tiskovno svobodo, kakor jo je do sedaj, toda baš tiskovna zbornica ima nalogo zavirati to svobodo v obsegu, kakor bodo terjale državne koristi. Zbornica bo imela popolno avtonomijo, da uredi vsa tiskovna vprašanja, in ne bo več potrebna intervencija države v teh vprašanjih ali pa se bo vsaj omejila na brezpozorno najnižji potrebni obseg. Tisk mora biti tudi v bodoče točno zrcalo države in mora delati v korist domovine v smeri, po kateri koraka nova Avstrija.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Oblačno in deževno vreme v notranjosti države, delno oblačno na pr. morju. V goratih predelih je ponoči snežilo. Temperatura je padla po vsej državi. Minimalna temperatura Mrzle Vodiče —3, maksimalna Banja Kovčica 22 stopinj.

Zemunska vremenska napoved za danes: V zapadnih krajih se bo razvedrilo, v vzhodnih poročici pa bo prevladovalo oblačno vreme in bo nekoliko dežja. V goratih predelih utegne snežiti. Temperatura bo še nekoliko padla. Sonce vzhaja ob 6.13 in zahaja ob 16.30.

Dunajska vremenska napoved za danes: Morda bo deževno vreme na alpskem vzhodu trajalo dalje. V splošnem nekoliko boljše vreme, vendar pa še ne temeljita izprememba.

Naši kraji in ljudje

Mož, ki ga pozna vsa Notranjska

Lož, 29. oktobra.

Vsa loška dolina, vsa Notranjska, pa posejda Cabranč, pa Kraševci, pa Italijani, ki trgujejo z nami, pa vsa lovska bratovščina od Krma do Snežnika in še delj — vsi poznajo Karla Kovača in se radi ponašajo s tem, da so njegovi prijatelji, kajti vsakdo dobi pri njem pomoči, dobrega sveta, kaj dobrega pod zob in kakšno šegavo za dobro voljo. In zdaj je Karl Kovač, lesni industrijalec, dopolnil petinšestdeset let, ki jih slavi v krogu svoje družine v Starem trgu pri Rakeku.

Karl Kovač je za loško dolino markantna oseba. Njegovo življenje je najlepši primer, koliko more doseči naš človek, ako izkoristi vse, s čimer ga je obdarila narava. Ob rojstvu mu ni bilo položeno v zibelko bogastvo, vendar si je med tem, ko so morale v boju za obstanek pasti mnogotere starodavne hiše, znal z bistri- no svojega uma in z vztrajnim delom zagotoviti mesto med prvimi gospodarskimi čimtelji ne samo črte, marveč tudi širše domovine. Življenjski viharji, ki tudi nje- mu niso prizanašali, ga niso mogli omaja- ti — med svojimi ljubljimi gozdovi, v čistem in zdravilnem gorskem zraku Ja- vornika in Snežnika je vsekar našel kre- pila, telesu in balzama srca.

Na kongresu PEN-klubov je bilo veselo

Emil Ludwig se je oglašil s poročilom



Včeraj smo poročali o obisku direktorja drame Pavla Golie v slovenski koloniji v Buenos Airesu, danes pa prinašamo še za- miniv posnetek z mednarodnega kongresa PEN-klubov, ki je zasedal od 5. do 14. sep- tembra v mestni posvetovalnici glavnega mesta argentinske republike. Na fotografiji, ki je delo nekega našega rojaka, uradni- ka pri podružnici Našičke v Buenos Airesu, vidimo v prvi vrsti znamenito indijsko pes- nico in filozofino Zofijo Waddio, kraj nje- tajnika beogradskega PEN-kluba univ. prof. dr. Vladeta Popovića, za njim pa direktorja Golie in švicarskega delegata Emanuela Stiekelbergerja. Kakor je razvidno s slike, je pred vsakim drugim delegatom v dvorani nameščen mikrofoni, da med debato govornikom ni treba zapuščati sedežev.

Prireditve sama je bila vzorno organizi- rana in Argentinci so predstavnike medna- rodne književne kulture sprejeli z največjo pozornostjo. Dnevni red, ki je bil pester in zanimiv, je potekel brez večjih težav, le med italijansko in francosko delegacijo — med načeloma fašizma in demokracije — je prišlo do nekaterih napetosti, ki pa so se do konca prav srečno in priščno izravna- le. Nekateri izmed udeležencev, tako zlasti nekateri levičarsko usmerjeni nemški lite- ratje, pa so bili z uspehom kongresa precej nezadovoljni in eden izmed najodličnejših zastopnikov nemške književnosti v emigra- ciji, Emil Ludwig je v praksi »Die neue Weltbühne« zapisal nekaj pikrih opomb, ki so vredne, da jih povzamemo.

Vsakokrat, kadar je debata začela biti zanimiva, pravi med drugim, je kongres postal lačen in se je prelčil za lunch ali

diner. Misel na slovečo argentinsko ribo ali na odlično argentinsko vino je takoj poži- vila duha pesnikov in pisateljev. Neki An- glež, ki je zborovanju predsedoval, je s svo- jega korulskega sedeža oznanil načelo, da mora ob 8. brezpogojno večerjati. Francoz- je, ki so od vsega početka vzeli pobudo in vodstvo v svoje roke, svoje naloge niso opravili do konca. Ne da bi bili vsaj naj- bolj znane izmed delegatov poprej kaj vprašali, so objavljali svoje manifeste in programe in so tako po preizkušeni ženev- ski metodi izigrali vsak odločilnejši ukrep. Morda jih je res zadržal kateri izmed števil- nih sprejemov, a vsi so bili gluhi za pred- log, da bi se prej ali slej zbrali še na kakšni nočni seji. Vsi parlamenti Evrope imajo takšne seje, da si priložijo čast in denar, ki jim ga ljudstva dajejo. Z vsega sveta zbrani misleci in pesniki pa se niso mogli odločiti za takšen korak. Zbiti in v največji naglici, zmerom z uro v rokah, so načena- li najgloblje probleme, kakor po navadi počno današnje poldiktature z ostanki svo- jih narodnih zastopstev. Nobene reči ni kongres obravnaval do jasnega konca. 6000 km potovanja po morju, 1 milijon stroškov, 80 mislecev in pesnikov in poldrugo uro povprečnega dela na dan — to je statistika štirinajstega kongresa PEN-klubov.

Naj so bili dejanski zaključki kongresa kakršnikoli — nam je ta prilika prinesla nekaj tesnejšega stika z našim izseljen- stvom v Argentini, kar utegne biti velike- ga narodnega in kulturnega pomena, če bo je prošnja rojakov za slovenske knjige, ki nam jo je prinesel direktor Golie, dosegla v javnosti nekaj živega odziva.

Paul Kellerjev roman „Zima v gozdu“

in prekrasnem filmu zimbabvskih krasot
HANSI KNOTECK — VIKTOR STAAL
Jutri premiera v kinu Unionu

„IVJE“

Z vilami je ubil soseda na travniku

Razprava proti razburljivemu ubijalcu Franu Belcijanu

Ljubljana, 29. oktobra.

Mali kazenski senat pod predsedstvom g. Frana Kovača je včeraj popoldne ob 16.30 pričel kazensko postopanje proti 32 letnemu delavcu in sinu posestnice Francu Belcijanu s Pristave pri Mengšu. Belcijana je zagovarjal dr. Žitko, razpravi pa je ves čas prisostvoval izvedenec psi- hiatra dr. Žvokelj. Obtožnica, ki jo je zas- topal državni tožilec dr. Julij Fellahner, je dolžila Belcijana zločinstva težke telesne poškodbe po 178/II, ki jo je zagrešil 25. junija letos nad Francetom Lužarjem po domače: Tinček, kateremu je z gnojnimi vilami prizadejal tako hude poškodbe, da je ta v nekaj trenutkih izdihnil, ne da bi mu bilo mogoče nuditi še kako pomoč. Dogodek je izzval v javnosti veliko po- zornost po svojem grozodejstvu in smo o njem poročali.

Edina priča tega dogodka, Lužarjeva 14letna pohčerjenka je orožnikom izpove- dala tako-le:

Tistega popoldne sva šla z očetom okrog 4. ure na travnik, da bi sušila in spravila mrvo. Okrog 5. ure se je mimo pripeljal na kolesu Belcijan, ki je imel s seboj motiko. Z Lužarjem sva vzela s seboj od doma malega psička, ki je nekaj časa tekkel pred Belcijanovim kolesom in parkrat zalajal vanj. Belcijan je na to zavpil nad Lužarja: »Psa imej pa prikle- njeneja, si plačal takšne?« Jaz sem rekla: »Kaj te pa briga!« Pa je odvrnil: »Smrkla, ti pa tiho bodi, te nihče ni nič vprašal!« Odvrnila sem mu: »Tebe tudi ne!« Belcijan se je na to odpeljal proti svojemu domu. Kmalu pa se je vrnil na svojo njivo, ki jo je ločila od naše le ena njiva pšenice. Pripeljal je s seboj dvo- ko-

ALBUS MILO ZA UMIVANJE

NADOMEŠČA DRAGO TOALETNO MILO!

Dobiva se povsod!

Pazite na ime ALBUS!

lico, grablje, koso in gnojne vile. Začel je brusiti koso, s katero je imel najbrže na- men kositi. Od nas je bil oddaljen le ka- kih 60 korakov. Nenadno se je obrnil proti nama in zaklicel očetu: »Tinček, kdo pa tvojega dekleta tako uči?« Oče je nekaj zagodrnjal, odgovoril pa ni nič. Bel- cijan je nato začel preklinjati, zgrabil je vile in začel teči proti Lužarju, ki je, ne meneč se zanj, grabil naprej ker naj- brž ni mislil, da ga bo Belcijan napadel. Dejal mu je celo, naj ga kar udari, če se upa. V tem je Belcijan že zamahnil z vi- lami k udarcu, zato se je Lužar obrnil in pričel bežati. Belcijan mu je sledil za pe- tami in udrihal z vilami po hrbtu in po glavi. Nato se je Lužar v teku obrnil in dvignil grablje, hotel se ubraniti udarcev, pa se je spet obrnil v tek. Belcijan za njim, dočler Lužar ni padel. In ko je Lužar že ležal na tleh, ga je tolkel z vilami po glavi in obrazu.

Kakor so pozneje izmerili orožniki, je bežal Lužar pred Belcijanom še kakih 80 korakov v smeri proti svojemu domu, preden se je zgrudil in izdihnil. Dr. Polec iz Kamnika, ki je truplo pregledal, je ugotovil, da je dobil Lužar več vbodiljev na raznih mestih telesa, zlasti več globo- kih vbodiljev na glavi, močni udarci z vilami so mu zdrobili lobanjo in spodnjo čeljust, umrl pa je za otrpjenjem mož- ganov.

Vohunska afera, ki se je do- godila v polpreteklem času v Petrogradu!

„Carjeva svečnika“
ANA DEMIDOVA

SENZACIJA!
Pride jutri v
»ELITNO KINO
M A T I C A«

Ubijalec na policiji

Belcijan se je le kratek čas pomudil na svojem domu, kjer je povedal svojemu bratu Petru, da je na polju pobil in naj- brž celo ubil svojega soseda. Potem je odšel, češ, da se gre javit orožnikom. Pozno ponoči se je javil na policijski stražnici v Ljubljani, s prošnjo, naj ga zapro, ker je menda ubil soseda, če se ni potuhnil. Čudnega, zmedenega fanta so pridržali v zaporih in ga zasilili, nato pa policijski orožniki iz Mengša, da so ga odvedli na kraj groznega dejanja. Na po- liciji je Belcijan še kaj točno izpovedal, kako je prišlo do uboja in je tudi povedal, da sta s sosedom bila že nekaj časa v sovražstvu zaradi neke izpodlele ženite Belcijanove sestre Ane. Od tedaj so se vedno po malem izzivali.

Živčno bolan?

Pred sodniki je stal Belcijan zelo nervo- zen in je odgovarjal na predsednikova vprašanja zelo tiho. Priznal je svoje de- janje brez oklevanja, zatrjeval pa je, da se prav nič več ne spominja, kako ja do tega prišlo, ker se je tako razburil nad dekletovim jezikanjem, da ni več vedel, kaj počenja. Izjavil je celo, da bi Lužar- ju kljub temu ne bil prav nič žalega storil, če bi mu bil vsaj kaj odgovoril na njegove besede. Ker je pa molčal in se grdo držal, ga je pa še bolj razburil. Bel- cijan trdi, da je tudi sicer zelo razburljiv, že proti domačim, ki ga zadnje čase pu- stijo v miru, odkar jim je znano, da je živčno bolan. Tudi sicer da boleha odčar se je vrnil od vojakov, kjer so ga pred leti odslovili iz službe zaradi bolezni. Pri vojaki se je zdrvil baže zaradi vnetja mozga. Sicer pa da je njegova rodbina močno umsko obremenjena: mati se je že pred vojno zdravila v umobolnici, prav- tako njen brat, neka sestra pa je še lani bila na opazovalnem oddelku banovinske bolnišnice. Prisotni izvedenec psihiatra dr. Žvokelj ga je v teku razprave temeljito izpraševal o znakih bolezni, ki jo je imel pri vojaki, nato pa je sodnikom izjavil, da je opis bolezni, kakor ga je podal Bel- cijan, nezadosten in da je šlo tedaj ver- jetno le za težje obolenje na angini. Pi-

smeno pa je sodišču tudi že predložil, da Belcijan ne more biti odgovoren za stra- šno dejanje nad pokojnim Lužarjem, ker ni bil v stanju zadostne razsodnosti.

Obsojen na štiri mesece

V teku razprave je predsednik senata prečital zapisnik o zaslišanju Lužarjeve pohčerjenke Angele, ker se osebno ni udeležila razprave. Nato je zaslišal še brata Petra in sestro Ivano in Ano. Vsi so potrdili točnost bratovih izpovedi glede njegove živčne bolezni in povedali, da so morali biti doma vedno zelo obzirni z njim, ko je pričel kazati znake ne trpno- sti. Slikali pa so ga sicer kot zelo mirne- ga fanta, ki nikdar ni delal kakih nepri- lik in ni nikdar iskal fantovskega druš- čina, v kateri bi bil izpostavljen izzivanju in prepiru, tudi ni ne pil ne kadil.

Belcijanov branilec dr. Žitko in državni tožilec sta stavila proti koncu razprave še nekaj novih dokaznih predlogov, med temi državnih tožilec tudi zaslišanje še enega psihiatra izvedenca, a sodišče je vse predloge zavrnilo kot nepotrebne. Držav- ni tožilec je na to zahteval kaznovanje obtoženca, ker se je vendar moral zave- dati, kaj počenja, čeprav je utegnula nje- gova razburljivost zmanjšati njegovo razsodnost, vendarle ne do neodgovorno- sti. Dr. Žitko pa je po široko zasnovanem govoru predlagal, naj bi sodišče Belcijana oprostilo ali pa vsaj zelo milo sodilo.

Po kratkem posvetoivanju je na to predsednik senata ob 20.15 uri razgla- sil sodbo, po kateri je bil Belcijan spoznan za krivega zločinstva težke telesne po- škodbe v smislu 178/II k.z., odmerilo pa mu je zaradi bistveno zmanjšane rasod- nosti ob času izvršitve dejanja le milo kazen — 4 mesece strogega zapore — in mu je v kazen vstelo ves pripor in pre- slovalni zapor, tako da je njegova kazen že pretna. Odredilo je tudi takojšnjo izpustitev iz zapore, čemur pa se je pro- tivil državni tožilec, ki je predlagal re- vizijo postopanja in vložil priziv, boječ se, da ne bi Belcijan morda pobegnil, preden bo postala sodba pravomočna. Ko je pred- sednik senata dejal Belcijanu, da se lahko poda domov, kjer naj počaka dokončne odločitve sodišča, so Belcijana najprej zasrbele usodne gnojne vile, ki so ležale zavite v papir na mizi pred sodniki. Po- segel je po njih. Ko pa jih je hotel stisni- ti pod pazduho, mu je sodnik pojasnil, da mora domov brez njih, ker morajo poča- kati v skladišču kaznilnice, dokler sodi- šče ne bo odločilo o končni usodi obtožen- ca in njegovih vil.

Kdo ga je ustrelil

Bučka, 29. oktobra.

O zavratnem umoru 23-letnega Jožeta Goloba, ki so ga našli ustreljenega sredi Bučke, še naslednje: Jože Golob je pri- šel šele pred kratkim od vojakov. Bil je zal, vesel mladenič, z njim je izgubila mati edino moč za stara leta na posestvu v vasi Mocerjuri pri Bučki. Zahvala velja novemu orožniškemu komandirju Kiriginu za uspe- šno poizvedovanje. Takoj prvi dan je ugo- tovil, da je streljal trgovec Martin Znidar- šič in sicer je s praga oziroma s stopnic sprožil na cesto in je Jožeta Goloba zadl naravnost v srce, kakor je dognala obdukcija. Po priči je ugotovljeno še nekaj dejanj aretirane Znidaršiča. Zaradi stre- ljanja je odsedel pred leti 9-mesečno ječo. Orožništvu vse priznanje za trud!

~~~~~

Točno plačaj »Jutru« naročnino  
Varuj svojem zavarovalnino

## Pot med grobovi

Grobovi. Vsako leto, ko se bližajo vsi Sveti, seže ta beseda z vso neizprosno- stjo in srca ljudi in jim vzbudi spomin na dra- ge svoje, ki leže ta čas pod rušo večno spanje. Karkoli nam jih je izrgalo iz dra- gega naročja. Težko nam je pri srcu, ka- dar nam umirajo dragi, ki smo jih ljubili in smo se z njimi še pred kratkim gledali iz obličja v obličje. Smrt nam jih je nasil- no vzela, ostal je samo bidek spomin in opomin, da »dolgolet življenja našega je kratka, odprta noč in dan so groba vra- ta in dneva ne pove nobena prat'ka. Pred smrtjo ne obvarje koža gladka, od nje nas ne odkupijo kupi zlata.«

Lep jesenski dan je. Toplo popoldne in pri duši ti je, kakor da čutiš mlinski vonj krizantem. »Na oguljeni beračevi suknji se blesti bela krizantema« — Napotim se sam ven iz mesta, proč od ljudi, nekam težko mi je pri duši, tako, kakor je vča- sih ljudem neizrečeno težko in tega ne mo- roje nikomur na tem svetu dopovedati. No- ga me zanese proti pokopališču. Vidim, ka- ko avtobus prevaža ljudi: vsake pol ure jih pelje na grobove. Skoraj procesija jih je, ki gredo peš po poti in neso v rokah rože, da jih položijo dragim na gomilo. Vsak dan lahko tudi srečaš na tej poti pet ali šest po- grebov. Večina jih je prav revnih, kakih pet ljudi stopa za krsto, nekateri pa so narav- nost imenitni. Takoj lahko razločiš, ali po- kopavajo bogatino ali siromaka. Res, to je poslednje, kar si morejo nekateri ljudje še privoščiti, pogreb drugega razreda. Vsaj dostojen pogreb hočem imeti, si pravijo,

da ne bodo ljudje mislili, da je umrl berač. Nočem, da me pokopljejo kakor psa. In si vse življenje pritrjujejo od ust za dostojen pogreb. Treba je plačati zvonove in župnika in pokop. Ko zvoni za siromaki, takoj veš, tedaj zvoné z malim, ki klen- ka: tukaj nič, tam nič, tukaj nič, tam nič. In kmalu utihne: bog z njim. Siromak je, pravijo ljudje. Ko umre bogatin, pa doni največji: tim—tám, dam—dám. Ta pa, si mislijo, ima kaj pod palcem. Takole je na svetu.

Gruča žensk in otrok čaka pred sv. Kri- žem. V rokah imajo lopate in železne grab- ljice.

— Imate grob za popraviti? —  
— Peska, gospod (gospa)? —

Oblegajo te, in če jim odgovoriš, da ni- maš tu nikogar, da bi mu mogel grob po- pravljati, si deležen prezira, češ, kaj potem sploh iščeš tukaj. Brezposelní se ponujajo s samokolnicami, da ti navozijo peska na grob. Borba za vsakdanji kruh je zašla tudi sem. Tekma je tudi tu, kdo bo prvi. Res, odrineš kovača in ti urede grob, da je ka- kor škaflička, in tebi se ni treba mazati s prstjo. Seveda pa je tudi to umetnost: grobove je treba olepsati, popraviti jih, da niso kakor razvalina, ki jo je dež med letom po svoje oblikoval. Treba je razrahl- jati zemljo in naokrog lepo nasuti belega peska, nato pa ga lepo razravnati s grablji- cami, tako da je potem kakor blazina. Na- to pa je treba nasaditi rož: živobarvnih mačeh, marjetic, ponekod pa poganja ze- lena travica mehka kakor puh. Ženske oči-



stijo marmornate podstavke. Tako se vse pokopališče pod večimi rokami spremeni v samotni gaj, med grobovi so speljane stezice in tu in tam je napis: Ne stopaj na travo in kamen! Čez petsto let bo vse zbledelo, zdaj pa spomeniki pričajo o kul- turi naše dobe. Rodbinske grobnice doka- zujejo imovitost pokojnika, saj so nekatere veljale okrog milijončka. Še pa smrti mora ostati dokaz, da si bil za življenja ve- lik, bogat in čestiten.

Tudi ti v samotnem grobu nisi ostal po- zabljen! Nežna, bela roka je zasadila vrt- nico na tvoj grob, solza se je utrla po belem, še mlademu licu, — ah, res, tako tež- ko je biti človeku samemu na svetu. Mlada

sreča, ki se je komaj nasmehnila, je ugasni- la.

V tišem grobu počiva on. Tu spé mnogi, ki jim je bila smrt rešitev, mnogi pa so ugasnili v cvetju, ko je njihova sila naj- bolj zorela, in so za seboj pustili boleči- no in obup. Ne, ne more se pozabiti, da je kar tako odšel, niti zbogom ni dejal. Kdo bi razbral vse te neštete zgodbe, ki so jih življenja ponesla za seboj. Tu pod ruho spi večni sen častiljiv mešan. Zares je bil častiljiv, vsega spoštovanja vreden mož. Spominjam se slavnih govorov, tu po- leg pa je že čisto pozabljen razkopan grob: ne križ ne kamen ne stoji... Stopim izven pokopališkega obzidja, tu

so pokopani koroški bojevnik. V vsakem grobu spita nemo spanje po dva junaka, ki sta dala življenje za boljše življenje naših rojakov onstran Karavank. Okrog osemdeset grobov je. Nič tožba ni slišati. Dolgo se ni nihče spomnil nanje. Bili so pozabljeni, njihove žrtve prezrte. Kdo naj bi se tudi spomnil nanje! Domovina? Zdjaj so vojaki 40. polka grobove uredili tako, da so podobni grobovom, izravnali so zemljo in nasuli drobnega peska naokrog, da bo vsaj za silo odstranjena sramota nehva- ležnosti domovine do svojih najboljših si- nov. Šolski otroci so darovali rož in sveč, tako da tudi ti grobovi ne bodo ostali brez spomina. Samo napisa zaman iščeš... Tež- ko ti je pri duši. Samo sedem grobov do- matih fantov Slovencev so uredile matere ali sestre. Grem dalje in vidim lepo ure-jeno pokopališče italijanskih vojakov. Ko vidiš napis, veš, da leži tu: militare ita- liano... V bližini onkraj ograje pospravl- jajo repo z njive in jo nalagajo na voz.

Prav na zadnjem koncu že izven pokopa- lišča na levi strani je grob malega junačka Ljubija Bartola iz Drage. Ljudje se ustav- ljajo ob njem, postajajo zamišljeni: do- trpel je mladi fant. Toda iz Drage pri Lo- škem potoku do sem je daleč kakor iz več- nosti v večnost. Od doma ne bo najbrž ni- kogar. Spi, dobri, junaški fant, saj si še na svojo zadnjo uro vriskal in pel! Naj tudi na tvojem grobu rož luč!

Solnce je že skoraj zašlo, rdeč sij je ob- krožil njegovo oblo. Ljudje se urejujejo in tu in tam kaj postoje. Pravkar koplje gro- bar nov, sveč grob. Pogreb iz bolnišnice. Gledam ga, kako mehnično meče grudo v stran. — Tudi zemlja je dandanes dra- ga, pravi, treba je varčevati z njo, pravi,

# Domače vesti

\* V spomin narodnih mučnikov. V vasi Dobanovcu v zemunskem srezu je bil po iniciativi vaškega duhovnika ustanovljen odbor, ki je zbiral sredstva za dostojen spomenik 11 kmetom iz Prihova in Pečince, ki so stari mučeniški smrti kot žrtve avstrijske soldateske. Po umiku avstrijske vojske septembra 1914 so se avstrijske čete okrutno znašale nad narodno zavednim prebivalstvom. V Dobanovcu se je sestalo avstrijsko vojaško nagro sodišče in že pri prvem zasledanju je obsodilo 11 nedolžnih kmetov na smrt. Obsojence so ustrelili na neki njivi in tam zakopali v veliki jami. Med narodnimi mučniki je bil tudi Jefko Rajič, 70-letni stari iz Prihova, ki je užival velik ugled kot dober gospodar in vnet rodoljub. Spomenik 11 narodnih mučnikov bo slovesno odkrit 15. novembra in se bo slavnosti udeležili tudi patriarh Varnava.

\* Sestanek jugoslovensko-rumunske komisije. Ko je bila po vojni določena meja med Jugoslavijo in Rumunijo, so bila mnoga posestva tako razdeljena, da je ostal osten del na rumunskem, drugi pa na našem področju. Lastniki na dve državi razdeljenih posestev pa niso bili zabeleženi v zemljiških knjigah in tudi katastra niso imeli. Da bi se rešila vsa ta vprašanja, se je sestala v Vrhu mešana jugoslovensko-rumunska komisija, ki bo v zemljiških knjigah in katastru obeh držav uredila potrebne zabelebe. Predsednik jugoslovenske komisije je dr. Sulinić, starešina okrožnega sodišča v Novem Sadu. Na meji so naseljeni tudi mnogi agrarni kolonisti, ki posebno težko čakajo na rešitev vseh teh vprašanj.

Blago za  
**moške**  
**suknje**  
Največja in najlepša izbira in najsolidnejše cene!  
**A. Žlender**  
Ljubljana - Mestni trg 22  
Vas postreže najbolje!

\* Praktični učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli v Ljubljani, ki so se vršili od 16. do 29. t. m. pred izpitnim odborom pod predsedstvom g. direktorja Marolta Nandeta. So se končali z naslednjim uspehom: S prav dobrim uspehom so napravili izpit učitelji (ice) pripravnik: Bartle Nikolaj v Radato-viceh, Horvat Antonija v Gornjem gradu, Jančkov Leon v Krizah, Matjan Matevž v Zabukovju, Mautić Marija na Selah pri Šumberku, Milavec-Cebular Danila v Predosljah, Mišić Danijela na Poloku, Rape Raznožnik Albin na Ježici, Ravnihar Ana na Vidnu, Trdan Anton v Veliki Dolini in Vršen-Engelman Milena v Zalogu. Z dobrim uspehom: Adamić Marija v Ambrusu, Binter Marjan na Grosupljem, Cerar Bogomir na Koprivniku, Cvar Miroslav na Dvoru, Čučulović-Grundner Franja v Verdregu, Javornik-Svetlić Ana, bišva učit. v Zagradcu, Jurko Zlata v Leskovcu, Kastelic Rozalija v Sodražici, Klemenec Ljudmila v Podzemlju, Kos Emilija v Smihelu, Kostelec Marta v Smihelu, Kovač Angela v Dobropoljeh, Krašnja Ivan v Rovljah, Mayer-Peterca Ivan, Jemina, bišva učit. v Sovodnju, Rupnik Ivan v Zg. Tuhinju, Slapar Nikolaj na Studencu, Slibar-Spazier Olga bišva učit. v Adlešičih, Švigelj Angela v Prečni, Vučanić Franc v Zabukovju, Založnik Nada v Mokronogu in Zamjen Ludvik v St. Jerneju, Reprobiranih je bilo do aprilškega termina 7 kandidatih in 7 kandidatke, 1 kandidatka pa izpita ni nastopila. Izpitni odbor.

\* Vprašanje ribarskega inspektorata na Sušaku. Banška uprava v Zagrebu vodi akcijo za ustanovitev ribarskega inspektorata za celo področje Hrvatskega Primorja s sedežem na Sušaku. O ureditvi te ustanove se je že večkrat razpravljalo, do definitivnih sklepov pa še ni prišlo. Svoje mnenje morajo se povedati ribiči, ki niso organizirani v ribarski združitvi.

\* Pri ljudeh, ki čisto trpe na zapeki, zaradi česar nastajajo vrenja v želodcu in črevesju, pospešuje se temeljito čiščenje celotnih prebavnih organov z čašico naravne »Franz-Josefove« grenčice zaužite jutraj na teš želodec. Z uporabo »Franz-Josefove« grenčice se naglo odpravi plast z jezika, ki je nastala zaradi zapeke, ravnotako pa se tudi doseže boljši apetit.

Ogl. reg. št. 8 br. 16485/35

Tu bosta ležala dva v enem grobu. — Po vprašanju, kako se počuti, ko tako dan z dnem drugim jamo koplje. Mož je star in opravlja to delo že petnajst let. — O, privadil sem se že zdavnaj, pravi, pa mi ni zdaj nič na mar. Treba je živeti. In tudi to je delo, nisem kriv, da je svet tako urejen. Na uro dobim štiri dinarje, grob pa, kakor je, če je zemlja dobra in se ne usuva, izkopljem tudi v dveh ali pa tudi v starih urah. Dela je prav za prav dosti, včasih jih upokopljem kar devet na dan. Ampak to je rekord.

Monotono obračala lopato, izkopal je lobanjo, jo sunil stran in koplje dalje. Resnica je, da »hiše, ki jih dela grobar trpe do sodnjega dne.« Lahko bi zapel s Shakespearijevim grobarjem:

Lopato, rovnico zdaj v dlan, zdaj treba bo kopati globok bo stan, lepo postlan, da gost bo močel spati.

Takole modruje sam Hamlet ob pogledu na lobanjo in na grobarja:

— Ta črepija je imela svoje dni jezik in je pela. Kako jo ta lopov zakopal po tleh; kakor da je čeljust Kajna prvega morilca! Nemara je lobanja pretkanega politika, ki mu je zdaj ta osel kos; človeka, ki je hotel prekaniti Boga, ali ne? — Da, tako je. In zdaj mu tovarišuje gospod Čr. brez lic, in jih dobiva po čeljusti z grobarjevo lopato: lepa sprememba, samo če bi bili tako bistroumni, da bi jo videli. Ali ni bila prehrana teh kosti dražja, nego da z njimi zlošču? Ali se ta dečko ne zaveda svojega posla? Grob koplje in graven poje. —

Štefan Anuš

## Iz Ljubljane

— Komemoracija za pokojnim dr. Ivanom Oražom bo v nedeljo ob 11. na pokopališču pri Sv. Križu. Poleg njegovih prijateljev in znancev se bomo ob tej priložnosti zbrali na njegovem grobu zlasti vsi ti, ki smo deležni podpore iz njegove ustanove, da se oddolžimo spominu velikega dobrotnika slovenskih študentov. Zlasti tisti, ki so zbirali zbirko akademikov.

— Zadnja pot Ferda Martina. Včeraj so položili pri Žužemberku smrtno ponesrečenega trgovskega potnika Ferda Martina k večnemu počitku. Pred hišo žalosti na Tržaški cesti 29. se je zbralo veliko število pogrebcev, pokojnikovih znancev in prijateljev. Ko je duhovščina opravila obred, so zapeli pevci žalostinke. Nalo se je počasi razvrtela dolga povorka, ki je pričela, da je bil pokojni Martin splošno uvaževan. Za krsto so korakali globoko užalosteni svojci, med ostalimi pogrebi pa tudi pokojnikov delodajalec Samec, ko so krsto spuščali na pokopališču pri Sv. Križu v grob, se je orosilo marsikatero oko. Pokoj njegovi duši.

— Ljudska univerza obvešča, da se bo vršilo vpisovanje v tečaj italijanskega in nemškega jezika samo do 5. novembra. Ob pričetku tečaja se vpis ne bo vršil. Vpise se v Gosposki ulici št. 15, ob 16. do 19. ure. Vpisnina malenkostna.

— Francoski institut vabi na predavanje s skioptičnimi slikami, ki bo v soboto 31. t. m. ob 20. v društvenih prostorih v Narodnem domu. Predavala bo gospa Paule Paget in eiser o umetnosti in obrti na razslaj 1937.

— 7. novembra priredita »Sočac in »Tabore« sestanek slovenskih narodnih noč na Taboru. Vstopnina samo 5 Din.

— Sokolsko društvo Ljubljana—Šiška priredi drevi ob 20. v svojem domu predavanje o japonskih in kitajskih običajih, petju in glasbi (nadaljevanje). Predavala bo predavateljica ZKD ga, Marija Teutko-Skušek Kondo. Po predavanju bo predvajal film »Večno mlada«.

— Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani priredi drevi ob 18. svoj 20. zdravstveni sestanek v tekočem poslovnem letu v predavalnici internega oddelka obč. drž. bolnišnice. Predaval bo docent dr. Ivan Matko o zgodnji diferencialni diagnozi na latentnih choleocystopathie (nadaljevanje). Na sestanek se vabijo zdravniki in medicinci.

— Hubadova župa vabi vse ljubljanske pevce na važno pevsko vajo v nedeljo 1. novembra ob 10. dopoldne v Hubadovi dvorani. Arhivarji naj prinese seboj žalostinke; Poljana toži (Prelovec), Vigred (Dev). Usluži nas, Gospod (Jelen) in Oj, Doberdob (Prelovec). Ob 15. uri bo nastop na pokopališču pri Sv. Križu. Vsi in točno.

— Društvo »Sočac« — matica, popularna ljudska univerza, ki si je v teku 16 let pridobila mnogo prijateljev in poslušalcev na rednih sobotnih predavanjih, bo otvorila 31. t. m. (v soboto) ob pol 21. v steklenem salonu »Zvezde« 17. predavateljsko sezono. Ta večer nastopi naš priznani — odlični predavatelj sodnik g. dr. Stojan Bajič s temo: Borba zoper brezposelnost. G. dr. predavatelj namerava orisati napore držav in narodov v borbi zoper brezposelnost in poudariti socialna zla naše dobe. Vabimo vse Sočane in prijatelje, da se polnoštevilno udeležijo tega zelo zanimivega in aktualnega predavanja. Ničde naj ne zamudi lepe prilike. Vstop vsem prost. Predavateljski odsek.

— Obup čevljarstva pomočnika brez posla. V ljubljansko bolnišnico so včeraj popoldne z Gorenjskega pripeljali prostovoljnega kandidata smrti. To je Franc Radon, iz Brilofa (občina Predoslje pri Kranju), star 35 let. Bil je kot čevljarstvo pomočnik že nekaj časa brez posla. V obupu se je dopoldne sprl z ženo, potem pa se je z nožem zabolil v srce. Rana je smrtno nevarna.

## OD 6. t. m. ZNIZANE CENE!

## OSTALI BOSTE MLADI

kljub delu in naporu, ako boste jemali za predjužnek ali malico vsak dan Ovomaltine. Z Ovomaltino si ustvarjate rezervo moči in življenjske radosti ne samo za potrebo dnevnega napora temveč tudi preko tega.



Varujte se, če Vam kdo reče, da je gotov izdelek iz kot Ovomaltine. Ovomaltine je naravna koncentrirana krepljena hrana, ki je pripravljena po posebnem znanstvenem izključno našem postopku samo iz najzlahnejših sestavin, ki se nahajajo v svežem mleku, svežih jajcih in sladu, dočim so vse nepotrebne sestavine izločene. Kakao je pridejan samo zaradi boljše arome.

Samo z Ovomaltino se dosegajo Ovomaltinski uspehi!

Za vojaške: ljudski Din 6.50; mali Din 10.50; srednji Din 24.—; veliki Din 43.—; stekleni Din 47.—; rodbinski Din 76.

## Ovomaltine



— V prospeh strokovnih nadaljevalnih šol. Strokovna nadaljevalna šola za umetno in oblačilno obrt na Prulah ima lastno čevljarstvo delavnico, opremljeno s stroji in orodjem, nima pa nobenega usnja, da bi delala čevlje in zbira darove za nakup usnja. Lani je izdelala ta šola 21 novih parov najrazličnejših čevljev. Javnost naj prisloži na pomoč, saj imamo velike zavode in razne tovarne. Zaradi velike konkurence v čevljarstvu so postali naši čevljarji mojstri popraviljalci in tako se čevljarji vajenci ne morejo tako izučiti kakor nekdanji v dobrih starih časih. Ta učilniška delavnica je neobhodno potrebna in bo koristna, če se bo razširila tudi na pomočnike in mojstre. — Na ženski strokovni nadaljevalni oblačilni obrti pri Sv. Jakobu je krojna šola z lastnimi šivalnimi stroji ni pa primerne prostora. Zato je nujno potrebno, da dobimo na novi osnovni ženski šoli za Bežigradom veliko sobo, da bi mogla ta krojna šola za šivilje in vajenke priti s poukom. Pri Sv. Jakobu je poleg osnovne, višje narodne in meščanske šole tudi strokovna nadaljevalna šola za vajenke, a ker je vse tako stlačeno, je za krojno risanje in za izdelavo oblek potrebna velika šolska soba. — Jože Berdajs, član šolskega odbora strokovnih nadaljevalnih šol.

— Pozor pri plačevanju prostovoljne socialne davščine! Prostovoljno socialno davščino na sobe in uslužbenke pobirajo nabiralci, ki jih je v to pooblastilo mestno poglavarstvo. Vsak nabiralec ima uradno izkaznico in uradna potrdila, ki jih mora izročiti vsakemu plačniku. Samo ti nabiralci so upravičeni pobirati davščino. Dogodili pa so se primeri, da je neki zločinček izpriženec telefonično javil raznim zavodom, da pride uradno po davek in po telefonu govoril kot uradna oseba. Kmalu na to se je res oglašil v dotičnem zavodu in sprejel denar, ne da bi dal zato kako uradno potrdilo. S seboj je nosil prijavne tiskovine, ki jih mestno poglavarstvo letos ne uporablja. Mestno poglavarstvo opozarja ljubljansko prebivalstvo, da naj ne izroča nikomur denarja, predno se ni točno prepričalo, da je nabiralec za sprejemanje davščine pooblaščen. Mestno poglavarstvo telefonično nikogar ne navaja. Zločinca pa, ki izkorišča zaupanje strank in hkrati oskuduje reveže, je treba izslediti in izročiti roki pravice.

Volitve jeseni Lut.

## Iz Celja

— Krajevna protituberkulozna liga v Celju je letos poslala v pošilniške kolonije 10 revnih, slabotnih in ležki podvrženih otrok. Stroški za letovanje teh otrok so znašali 5000 Din. Po izjavi zdravnikov so se otroci v pošilniških kolonijah (na Pohorju in Jadrnu) dobro popravili. Liga podpira tudi jetimne bolnike z živili in skrbni, da potrebnih redno dobivajo v dispanzerju prenuothorax. Protituberkulozna liga zbira fond za zgradbo zavetišča jetimnih bolnikov v svrhu izolacije in preprečitve okuženja zdravili. Da se zgradba takega prepotrebne zavetišča čim prej uresniči, bo liga pobirala od 1. novembra dalje po inkasanih mestne elektrarne g. Maksu Goležu in Karolu Peeru prostovoljni mesečni dinarški prispevek za zgradbo azila jetimnih bolnikov. Za vsak mesečni dinarski dar bo dal inkasanti darujoči stranki nabiralni listek kot protipotrdilo. Kdor bi daroval več, naj zahteva od inkasanta toliko nabiralnih listov, kolikor dinarjev je v ta namen daroval. Uprava lige se obrača do vseh dobrovoljnih meščanov, ki imajo lastno in narodovo zdravje, s prošnjo, da bi ne odklanjali nabiralcev.

— V Mestnem gledališču bo danes ob 20. proslava 60-letnice rojstva Ivana Cankarja. Po slavnostni besedi kritika g. prof. Koblarja iz Ljubljane bo ljubljanska drama uprizorila Cankarjevo komedijo »Za narodov blagor«.

— Umrla je včeraj ob 1. ponoči v Dolenji vasi pri St. Pavlu pri Prebodu posestnica ga Julijana Randlova, roj. Nakova, sestra poštnega ravnatelja v p. g. Franca Natka v Celju. Pogreb blage žene bo jutri ob 10. dopoldne iz hiše žalosti na župno pokopališče v St. Pavlu. Pokojnici bodo ohranjeni trajni spomini, svojcem naše iskreno sočutje.

**KINO**  
TEL. 21-24  
**MATICA**  
Viktorja Margueritta roman Danes poseladaj!  
**LA GARÇONNE**  
Mladini neprimerno! Samo za odrasle!

TEL. 27-30  
**SLOGA**  
Sovjetski film o borbi ameriške policije s gangsterji podzemlja Velenaplat  
**KAJNOV ZIG**  
TEL. 22-21  
**UNION**  
**DEKLE IZ SCHWARZWALDA**  
Mama, baba, tati, Janina, Hans, božičnik, Janes poseladaj!

Predstave ob 16, 19 in 21 uri

— Zelezniške ugodnosti za obiskovalce Logarske doline. Po nešteti intervencijah in prizadevanjih Tujakoprometne zveze v Mariboru je sedaj znameniti Logarski dolinski končno priznana ugodnost po § 11. Zelezniške tarife in eiser s 1. novembrom t. l. Kakor znano, imajo po tem paragrafu vsi obiskovalci po 7-dnevnem bivanju brezplačen povratek po Zelezni, morajo pa kupiti pred odhodom pri Putniku ali pri kolodvorski blagajni potrdilo o bivanju, ki stane 2 Din. Inozemci ne potrebujejo tega potrdila in je merodajen samo dan prestopa državne meje, ki je vpisan v potnem listu. Ministrstvo za promet je obtem razširilo vozne oglasave tudi na obisk novih domov na Pohorju in eiser za obisk hotela penzije »Lobnicac« na Smolniku pri Rušah in kočje na Kremžarjevem vrhu s tem so odpravljeni hudi nedostaki v našem letnem prometu na bivšem Stajerskem. Naši nemurni Tujako-prometni zvezzi iskreno čestitamo k lepemu uspehu.

— Združeni moški zbori Celjskega pevškega društva. »Olikec« in »Celjskega Zvonca« bodo imeli danes ob 20. v Občnem domu skupno pevsko vajo za petje na pokopališču o Vseh svetih.

— Koncert bo priredilo Godbeno društvo poštnih uslužbencev v Celju v soboto 14. novembra ob 20. v Narodnem domu.

— Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 veselo igra »Na zadnji postaji« Pavlom Hörbigerjem in dve predigri.

KINO METROPOL. Danes »CAROBNI ZVOKI« z MARTO EGGERTHOVO in najnovejši Merkurjev tednik.

## Iz Maribora

— Posestno gibanje v Mariboru. Hišo na Glavnem trgu št. 19 je kupil posestnik Martin Golob za 330.000 Din od posestnice Terezije Furlanove v St. Ilju, Trgovca Rudolfa Zeleznik iz Zidanega mosta je kupil od posestnika Maksa Milčiča stanovanjsko hišo na Betnavski cesti št. 23 za 355.000 Din. Šolski upravitelj Martin Vrečko je kupil od g. Janke Križana hišo št. 26 v Dalmatinski ulici za 180.000 Din. Hišo v Betnavski ulici 3 je kupil od posestnice Genovefe Kranj trgovca Albina Čeh za 60.000 Din.

— Rotovski problemi. Na prihodnji seji mariborskega mestnega sveta 6. novembra se bodo med drugim obravnavali podatki za proračun mestnega socialnega skrbstva za leto 1937/38, nadalje razne prošnje za ubožne podpore, preureditev Komenskega trga, elektrifikacija Svedine ter imenovanje ulic. Razen tega se bo obravnavalo tudi vprašanje osamosvojitve mestnega vodovoda.

— Maribor na čehoslovaki narodni praznik. Jugoslovensko-čehska liga in Črški klub v Mariboru sta priredila 28. t. m. zvečer slavnostno akademijo v dvorani hotela »Orel« v proslavo čehoslovakega narodnega praznika. Letošnja proslava čehoslovakega narodnega praznika je bila izredno dobro obiskana, tako od strani mariborskih Čehov, kakor tudi od vsega narodnega občinstva in je Maribor v najdoslejnejši manifestaciji potrdil bratsko vzajemnost med Čehoslovaki in Jugoslovenci. Slavnostni govor je imel predsednik tukajšnje Čl lige dr. V. Kuvček, v imenu Čehskega kluba na je spregovoril predsednik g. F. Bureš, Moski zbor pevškega društva »Jadrna« je odpel serijo čehoslovakeških in jugoslovanskih narodnih pesmi. Prisrčni sta bili deklaraciji gđ. Gimfzove in Henzelikove. Vojaška godba 45. pešpolka je odigrala overture »Poljubček«, potpuri čehoslovaki narodnih pesmi »Naše Tatje« hoslovaki narodnih pesmi »Naše Tatje« in zaključila teko lepo uspelo slavlje bratske vzajemnosti s Svobodno koračnico »28. oktobra«. Po izčrpnem sporedu letošnje slavnostne akademije je bila lepo uspela prosta zabava. Kakor vse točke sporeda, tako je bil deležen hvale in priznanja tudi nastop g. Zdenka Hribarja (rod solo) ob spremljavi prof. Scerajnikove.

— Novi mestni proračun za 1937/38 so nekateri oddelki mestnega poglavarstva že sestavili ter se bo v kratkem pričel obravnavati v finančnem odboru. Po dosedanjih podatkih novi proračun ne bo presegal letošnjega.

— Koča pod Rogljo zgorela. Kakor znano, so spomlad zgradili na posestvu tovarnarja Lavriča pod Rogljo na Pohorju lepo planinsko kočjo, ki so jo opremlili z vsem komfortom. Ponoči pa je zdaj na tej lepi planinski postojanki nastal požar, ki je kočo upepelil do tal ter znašal škodo nad 100.000 Din. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Sumijo, da je bil podtaknjen.

## Naše gledališče

DRAMA

Petek, 30. Zaprtlo (Gostovanje v Celju: za narodov blagor).

Sobota, 31. Kralj Lear. Izven.

OPERA

Petek, 30. Hoffmannove pripovedke. Premierski abonma.

Sobota, 31. Ples v maskah. B.

Hoffmannove pripovedke. Letošnja prva izvedba te opere bo tembolj zanimiva, ker joje prvič na našem odru vse štiri basovske partije naš mošter pevec g. Julij Betelto. Vsaka posamezna vloga mu da dovolj prilike, da pokaže vse svoje pevске in igralske odlične sposobnosti. Pripravičani smo, da bo tudi te njegove kreacije dogodek v naši operi. Ostala zasedba kakor lani z go. Gjunzjanec in g. Gostičev na čelu Dirigirara: kapelnik N. Štritol.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 30. Zaprtlo.

Sobota, 31. Ciganski primas. B.

Kuga! domače blago!

# Gospodarstvo

## K načrtu zakona o cestnih fondih

Za dolgo vrsto let bi nam tak zakon onemogočil upravno in finančno decentralizacijo cestne uprave

Kakor je »Jutro« že poročalo, so v gradbenem ministrstvu izdelali predlog zakona o cestnih fondih, in sicer o državnem cestnem fondu in o banovinskem cestnem fondu. O vsebini tega zakonskega načrta smo že obširno poročali in smo zlasti grajali strogo centralistični ustroj tega zakonskega načrta, ki mu je težišče državni cestni fond z dohodki okrog 245 milijonov Din, medtem ko bi igrali banovinski cestni fond in la podrejeno vlogo. Opozorili smo tudi na okolnost, da ni oportuno ustanovljati državnih cestnih fondov v času, ko je že nekaj let na dnevnem redu vprašanje decentralizacije naše državne uprave in je bilo baš zaradi tega treba odložiti že mnogo važnih vprašanj, ker še ni znano, v kakšnem obsegu bo izvršena decentralizacija uprave in kakšen delokrog bo imela banovinska avtonomija. Načrt zakona o cestnih fondih, ki so ga izdelali v gradbenem ministrstvu, pa dela vtis, kakor da to vprašanje sploh ne bi obstajalo in da ne bi bilo aktualno. Nobena od dveh namreč ni, da bodo v zvezi z decentralizacijo naše uprave tudi mnoge naše ceste prešle s področja državne uprave na področje banovinskih samouprav. Nameravana ustanovitev državnega cestnega fonda je torej nepotrebna, ker bi se moral ta fond zopet likvidirati, čim bo izvršena decentralizacija.

Sedaj poročamo »Jugoslovanski kurir«, da je predvsem namen ustanovitve državnega cestnega fonda kot samostojnega pravnega telesa, da ta cestni fond najame dolgoročno posojilo doma ali v inozemstvu, ki bi se potem odplačevalo iz dohodkov cestnega fonda. To pomeni, da decentralizacija naše cestne uprave sploh ne bi mogla izvesti, čim bi obstajal tak državni cestni fond, ki bi najel veliko dolgoročno posojilo, ker bi moral ta cestni fond za anuitetno službo posojila zastaviti svoje dohodke. Če se torej ta načrt izvede, bi se v naprej onemogočila, vsaj za dobo trajanja tega posojila, vsaka decentralizacija cestne uprave, in kar je najhuje, Slovenija bi morala dolgo vrsto let in ta fond vplačevati neprimerno več, nego bi imela od fonda koristiti.

Namera ustanovitve takega fonda je v vseh naših gospodarskih krogih naletela na splošen odpor, posebno pa določba zakonskega načrta, da se uvede nova davščina pri razkladanju in nakladanju na železniščah in paroplovih postajah, ki naj bi znašala, kakor smo že poročali 10 Din od vsake tone. To bi bil tudi glavni dohodek državnega cestnega fonda, ker bi se polovi-

ca vsega dohodka stekala iz tega naslova. Znano je, da odpade od vsega železniškega prometa v naši državi na Slovenijo preko 20% in bi v enakem razmerju Slovenija plačevala ta davek, prešla pa bi le majhni del plačanega zneska za svoje ceste. Ne glede na to, da je ta taksa mišljena kot odškodnina za uporabo cest, ki vodijo do železniških postaj in bi se moral dohodek porabiti zgolj za te ceste, ne pa da bi se stekal v državni fond, so važni tudi drugi pomisleki. Obremenitev železniškega prometa s tako bi pomenila povprečno 6% povišanje blagovnih tarif. Uvedba take takse pa je nevarna tudi zaradi tega, ker bi je pozneje ne mogli prenesti na banovinske fonde, odnosno je ne bi mogli ukliditi, ker bi bila zastavljena za dolgoročno posojilo državnega cestnega fonda.

Kakor se zdi, je bil načrt zakona nekoliko spremenjen, kajti »Jugoslovanski kurir« poroča, da je sedaj predvideno, da se dohodek od te takse na železniški promet deli na državne in banovinske ceste, ne pove pa po kakšnem ključu odnosno na kakšni osnovi. Mnenja smo, da sploh ni na mestu uvajati tako nove obremenitve, če pa bi se že uvedla v manjšem obsegu, potem bi moral iti ves dohodek v korist banovinskemu cestnemu fondu odnosno cestam, ki se pri dovažanju in odvažanju izkoriščajo. Isto načelo mora veljati tudi glede vseh ostalih že obstoječih in predvidenih novih davščin, ki neposredno obremenjujejo cestni promet in se dajo zajeti na viru samem. Vsi ti dohodki morajo iti v korist banovinskega cestnega fonda.

Kakor rečeno, je vprašanje državnega cestnega fonda načelne važnosti, posebno tehtno pa postaja glede na namero, da se dohodki tega fonda zastavijo za dolgoročno posojilo, kar bi pozneje onemogočilo vsako decentralizacijo cestne uprave odnosno državnega cestnega fonda. Uveljavljanje takega zakona bi pomenilo, da se sedanji upravni in finančni centralizem v cestni upravi, zlasti pa pri gradnji novih cest z zakonom uveljavi kot trajna oblika in legalizira za nepregledno vrsto let, kajti vsako najetje dolgoročnega posojila bi za dobo trajanja posojila podaljšalo veljavnost tega centralističnega cestnega režima. Za spremembo ustroja državnega cestnega fonda ali za izločitev odn. spremembo davščin, ki bi se stekale v ta fond, bi bil potreben pristanek posojilodajalca odn. obligacionarjev, če bi bilo posojilo izdano v obliki obligacij.

## Konjunktura za izvoz živine

Vsa zadnja leta smo se borili pri izvozu živine s precejšnjimi težavami, kar je imelo tudi za posledico, da je cena živini pri nas hudo nazadovala. V zadnjem času pa opazimo v tem pogledu važen preokret in je verjetno, da se bo cena živini sprito velikega povpraševanja za izvoz se nadalje dvignila.

Izvoz svinj se je že v zadnjih dveh letih povzdignil, kar je že bistveno vplivalo na ceno. V prvih devetih mesecih letošnjega leta smo izvozili že 215.000 svinj nasproti 151.000 v istem razdobju lanskega leta in 95.000 v istem razdobju leta 1934. V zadnjem času pa se je tudi izboljšala konjunktura za izvoz goveje živine, zlasti odkar nam je Nemčija odprla meje. Samo v septembru smo izvozili 4589 glav goveda nasproti 2182 v istem mesecu lanskega leta. Čeprav smo takrat izvozili govedo še v Italijo, leos pa ne. Po novem trgovinskem sporazumu bomo v Italijo do konca marca lahko izvozili 10.000 glav goveje živine odnosno v enem letu najmanj 20.000 glav. Nemčija pa nam je sedaj zagotovila letni kontingent v višini 25.000 glav. Skupaj bo torej šlo v Italijo in Nemčijo 45.000 glav goveje živine. Če upoštevamo še izvoz v Avstrijo, ki znaša na leto okrog 5000 glav, izvoz v Grčijo, kamor lahko izvozimo nadaljnjih 20.000 glav ter v Mažo, ki kupuje od nas na leto okrog 5000 glav, tedaj vidimo, da obstojajo možnosti za izvoz okrog 75.000 glav goveda na leto, kar je dvojna količina lanskega izvoza. Pri tem pa je treba upoštevati, da se prav tako ugodno razvija naš izvoz mesa, masti in mesnih izdelkov in smo že letos v prvih treh četrtletjih izvozili za četrt milijarde (4 milijarde) mes, masti in mesnih izdelkov (v zadnjih dveh letih se je potrojil). Vrh tega pa je važna tudi okolnost, da nam je Nemčija zamenjala nov kontingent 40.000 svinj in 125 vagonov masti. Ni izključeno, da ne bomo niti mogli izkoristiti vseh izvoznih možnosti, ki se nam nudijo. Na srečo imamo leto rekordni pridelek koruze, kar bo omogočilo pitanje svinj za izvoz in bo znatno vplivalo tudi na izkupicek izvoza.

## Gospodarske vesti

Trgovanje z nemškimi klirinjskimi avizami na borzi. Finančni minister je na predlog Narodne banke izdal odlok, po katerem je odslej dovoljena svobodna prodaja nemških klirinjskih aviz na borzi. Narodna banka je klirinjske avize izdajala do 12. oktobra lanskega leta, potem pa je začela izdajati klirinjske nakaznice. Večino teh klirinjskih aviz je sama pokupila za račun države, mnogi izvozniki pa jih niso hoteli prodati po nižjem tečaju v upanju, da bodo prišli na vrstni red izplačila v kliringu. Toda vrstni red teh izplačil gre skrajno po časi naprej, saj čakajo izvozniki že tri mesece, da pridejo po oficijelnem tečaju (17.60 Din) do izplačila one avize, ki so bile izdane enega samega dne, to je 31. julija 1935. Sedaj, ko je klirinjski tečaj marke višji, dobijo izvozniki s tem odlokom možnost, da prodajo klirinjske avize preko borze. Vsota aviz, ki bodo sedaj lahko prodane preko borze, se ceni na okrog 2 milijona mark. Uvozniki iz Nemčije pa bodo lahko za plačilo svojih obveznosti še nakupovali poleg klirinjskih čekov tudi klirinjske avize. Kakor znamo je povpraševanje po klirinjskih markah zadnji čas zelo veliko, kar se je naš uvoz iz Nemčije povečal, dotim je bil izvoz zadnji mesec slab in tako je več povpraševanja nego ponudbe, kar je imelo za posledico, da se je tečaj dvignil celo na 15 Din za marko. Vse, da bodo klirinjske avize pripuščene na borzo in jih bodo lahko kupili uvozniki, je že v sredi na beograjski borzi povzročilo, da je tečaj marke padel na 14.60, dotim so bili v Zagrebu še zaključki po 15. Kakor se zdi, je sploh nemanjkanje mark le

vi, 2. novembra za dobavo dinamostroja, bakra, med, leka, firmeža, 3. novembra za dobavo svedrov, mikrometrov, negativnih in pozitivnih plošč, 4. novembra za dobavo sode in boraksa ter bombaža, 7. novembra za dobavo livarskega koka, 9. novembra za dobavo šipk za varenje, razne papirja, 10. novembra za dobavo bele pločevine, hrastovih drog in brezovih drog, raznih električnih žarnic, 11. novembra za dobavo platna, ameriškega, vrvice itd., 12. novembra za dobavo orehovega lesa, 16. novembra za dobavo bencina, benzina, petroleja in 17. novembra za dobavo železne pločevine.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika v Kakinju sprejema do 5. novembra ponudbe za dobavo krogičnih ležajev. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 8. novembra ponudbe na dobavo železne pocinkane pločevine. Do 10. novembra za dobavo raznih tkanin, suknje, platna in dr. in do 11. novembra za dobavo židnih svetilk, raznih cevi, žice i. dr. Komanda mornarice v Zemunu sprejema do 2. novembra ponudbe za dobavo 8.000 kg svinjske masti. Do 9. novembra za dobavo raznega namiznega porcelana, do 12. novembra za dobavo raznega materiala za hidroplane, do 13. novembra za dobavo namiznega pribora iz stekla, smirke, loja, soli, spirita i. dr. do 17. novembra za dobavo raznega jedilnega pribora iz alpeke, do 18. novembra za dobavo cevi in predmetov za pretakanje bencina in do 19. novembra za dobavo jeklenih vijakov z matricami. Komanda podmorske flote v Sibniku sprejema do 15. novembra ponudbe za dobavo zunanjega brodskega motorja ter za dobavo raznih vijakov.

## Borze

29. oktobra

Na ljubljanski borzi so oficijelni tečaji deviz ostali v glavnem nespremenjeni. V privatnem kliringu so se avstrijski šilingi trgovali po 9.01, za angleške funte pa je bilo povpraševanje po 240.75. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v angleških funtih po 240.70, v avstrijskih šilingih po 8.9650 in v grških bonih po 32.25, dotim so se klirinjske nakaznice v lirah nudile po 3.05. Nemški klirinjski čeki so sprito odredbe finančnega ministra, po kateri je dovoljeno trgovanje s starimi klirinjskimi avizami, precej popustili in stanejo v Ljubljani 14.52, v Beogradu 14.40 in v Zagrebu 14.39 odnosno za konec novembra 13.9450.

Na zagrebškem efektom tržišču se je vojna škoda najprej trgovala po 377, pozneje pa po 374 (v Beogradu po 374 — 377). Promet je bil še v 7% Blairovem posojilu po 76 (v Beogradu po 76). Končno so bili zaključki v delnicah PAB po 195 in v delnicah Sečerane Osijek po 140.

## Devize

Ljubljana. Amsterdam 2345.66 — 2360.26, Berlin 1743.03 — 1756.91, Bruselj 730.45 — 735.52, Curih 996.45 — 1003.52, London 211.74 — 213.79, Newyork 4304.76 — 4341.07, Pariz 201.71 — 203.15, Pariza 153.44 — 154.54, Trst 227.70 — 230.78.

Curih. Beograd 10, Pariz 20.2425, London 21.28, Newyork 435.25, Bruselj 73.30, Milan 22.9250, Amsterdam 235.10, Berlin 175, Dunaj 76.50, Stockholm 109.7250, Oslo 106.9250, København 95, Praga 15.40, Varšava 81.75, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Bukarašta 3.25.

## Efekte

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 373 — 376, za nov. 373 den., 6% begluške 68.75 — 69, 7% invest. 84 den., 6% dalm. agrarne 66 den., 7% Blair 76 — 76.25, 8% Blair 85 den.; delnice: PAB 195 — 200, Trboveljska 190 bl., Sečerane Osijek 135 — 145, Guttman 65 bl.

Beograd. Vojna škoda 375 — 375.50 (374 — 377), 4% agrarne 48.25 — 49.25, 6% begluške 69.25 — 69.50 (69.20), 7% stabiliz. 83 bl., 7% Blair 76 — 76.50 (76), 8% Blair 85.25 — 85.50, 7% Drž. hip. banka 90 bl., Narodna banka 6980 — 7000 (6980 — 7000), PAB 194 — 195.

## Blagovna tržišča

### ZITO

+ Chicago, 29. oktobra. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 114.875, za maj 113.25, za julij 99.25; koruza: za dec. 94.75, za maj 89.025.

+ Winnipeg, 29. oktobra. Začetni tečaji: pšenica: za okt. 110.875, za dec. 108.50, za maj 109.25.

+ Novosadska blagovna borza (29. t. m.) Tendence prijazna. Pšenica (78 kg): baška in banatska 154 — 156; sremska in slavonska 155 — 156; baška ladja Tisa ali Begej 161 — 163; sremska ladja Sava 159 — 161. Rž: baška 125 — 127.50. Ječmen: baški in sremski, 64 kg 104 — 106; jari 68 kg 122.50 — 125. Oves: baški, sremski in slavonski 98 — 100. Koruza: baška in sremska 100 — 102; banatska 99 — 101. Moka: baška in banatska 240 — 250; 240 — 230; 240 — 200 — 210; 240 — 190; 240 — 142.50 — 152.50; 240 — 105 — 110. Otrobi: baški, sremski in banatski 79 — 86. Fižol: baški beli brez vreč 172.50 — 175; z vrečami 195 — 200.

### BOMBAZ

+ Liverpool, 29. oktobra. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za okt. 6.70 (prejšnji dan 6.66), za dec. 6.62 (6.57).

+ Newyork, 29. oktobra. Tendence komaj stalna. Zaključni tečaji: za dec. 11.67 (11.71), za maj 11.73 (11.79).

## Mladi likovniki priredijo razstavo

Ljubljana, 29. oktobra.

Na praznik Vseh svetih ob 11.15 bodo v Jakopičevem paviljonu otvorili prvo razstavo del mladih slikarjev in kiparjev, na kateri bo najmlajši rod naših likovnih umetnikov predstavil kulturni javnosti svojo tvornost. Med desetimi razstavljalci, ki so prispevali okrog 90 del v najrazličnejših tehnikah, so tudi imena, ki so si že zdavnaj priborila dostojno mesto v našem umetniškem občestvu, so pa tudi med njimi, ki tokrat šele prvič stopajo pred sodbo javnosti. V celoti bo prireditev dovolj zanimiva, da sme pri občinstvu računati na mnoga hvaležna pozornost. Sani nam bo nazorno pokazala, do kakšnih uspehov se prebija najmlajši rod naših likovnih tvorcev, ki mu je pot do življenja še brez primere težja, kakor je bila kateri koli drugi generaciji pred njim.

Slikar Zoran Didek, ki to pot v Ljubljani prvič razstavlja, bo pokazal nekaj svojih pejsažev in portretov. Prav tako



Kdor govori o lepih belih zobeh misli na

Chlorodont

zobna pasta proti neokusno baryani zobni prevlaki  
Jugoslovanski proizvod

bo prvič gostoval v Ljubljani profesor šentvitske gimnazije Stane Kregar, ki bo razstavil deset kompozicij v surrealističnem slogu. Dore Klemenčič je izbral nekaj svojih pokrajin in portret, prof. Franče Mihelič pa zanimivo »Stavbo v Lazah« in še nekaj pejsažev, tihožitij in risb. Zoran Mušič, ki velja za nekakšnega nepotnika v mladem slikarskem rodu, je prispeval par pokrajin iz Dalmacije in Kasilije. France Pavlovac bo razstavil dve zanimivih, svojevredno zapušljenih tihožitij, savski pejsaž in portreta Dimčeta in dame. Maksim Sedei bo svoje delo predstavil z vrsto večjih formatov (Ležerje žene, Počivajoče žene, Portret žene, Zena pri mizi, Sv. Jakob). Izmed kiparjev se udeležijo razstave z nizom portretov in kompozicij Zdenko Kalin, Lojze Kogovšek in Karel Putrich.

## Smrt na cesti

Škofja Loka, 28. oktobra.

Včeraj popoldne so pokopali na kninskem pokopališču v primorski banovini Frilca Stankota, uslužbenega poslednje čase pri enem izmed avtoprevoznikov v Poljan ki dolini. Simpatični, splošno priljubljeni in v službi zelo vestni mladenič je postal žrtev nesreče.

Pretekli teden v četrti se je odpravil avtoprevoznik v Dalmacijo. Njegovega potovanja sta se priključila gostilničar Anton H. — Trate pri Škofji Loci in Anton Č., gostilničar — Srednje vati v Poljanski dolini. Na avto so naložili svoje sode, vzeli pa so s seboj tudi Frilca, da bi jim bil v pomoč pri prevažanju in natakajanju kupljenega vina. Z dolgo vožnjo nazval je šlo povsem srečno: s kupčijo vina tudi, in tako se je avto, naložen s polnimi sodi vračal proti domu. Ker pa spredaj, poleg gospodarja, ki je voz sam šofiral, ni bilo dovolj prostora, se je moral stisniti Frilc pri sodih in tu pol-kati prostor. Vprav to je povzročilo hudo nesrečo. Frilc se je med vožnjo preotalil in treščil z drvečega avtomobila na cesto.

Sodijo, da se je Frilc vlegel na sode, na njih zaspal in se potem med spanjem preotalil preko avta. Da je bila nesreča še večja, so opazili oni spredaj izhodu Frilca šele tedaj, ko so bili že dobrih 20 km proč od kraja, kjer se je prevrnil Frilc na cesto. V sili za sopotnika, so hiteli rveda ponj, a mu žal niso mogli več pomagati. Nezvestnega so sprejeli v bolnišnico v Kninu, kajti na prevoz domov niti misliti ni bilo. Potniki z vtnom so prispeli domov v nedeljo, medtem pa se je stanje pomrečenemu Frilcu že toliko poslabšalo, da so mu potekle zadnje ure... Ne da bi se še kaj zavedel, je izdihnil... Z usodo nesrečnega Stanka sočustvujejo vsi, ki so ga poznali. Posloviti se je moral od življenja, še preden ga je začel prav živeti. Ravno se je odpravil, da gre k vojakom. Pokojnik je bil doma iz Poljan.

## Za razvoj zimske alpinistike

V dolini je zavladava spet otožna jesen. Li te pada... In v gorah sneži. V solcu se zablile kristalne čiste s snegom čete gore, ki vabijo svoje ljubitelje v belo narokce, da jim nudijo novih čarov. Toda, kdo pa naj bi šel pozimi v gore? Ali ni prijetneje in udobneje sedeti doma za pečjo, kjer ni ne mraza, ne nevarnosti plazov, ne naporov? Za pečjo pa tudi ni svežega zimskega zraka in prijetnega solnca, ki ob eva te samotne vrhove, ne pogumnih, družnih, borbenih in vztrajnih src, ne pokvarjene planinske mladine, ki premaguje s svojo močjo ovire k cilju in se z ruzamom, vajo in spretnostjo izogiba nevarnostim.

Poročila in statitike kažejo, da je bilo prav malo vrhov Kamniških in Julijskih Alp obiskanih in pravem zimskem času. Da bi pa zimska alpinistika zavzela čim večji razmah in se vsaj malo približala stopnji nemške zimske alpinistike, je Slovensko planinsko društvo v svojih kočah, katere v jeseni zapre, puščalo pozorni odprte tako zvane »zimske sobe«, ki naj služijo v skomur za prenočišče ali zatočišče. Take »zimske sobe« imajo: Frichaufov dom na Okrešlju, Češka koča na Ravne, Kocbekov dom na Korošici in Cojzova koča na Koroškem sedlu. Pečica, kup drv in pa nekoliko slame (običajno že popolnoma zmrznjene) na pogradu zadostujejo skromnemu planincu. Slovensko planinsko društvo je do danes velikodušno podpiralo stremljenje naše planinske mladine in zimske alpinistike, ki ni pobiralo ne vstopnine, ne prenočnine in ne pristojbine za kurjavo v »zimske sobe«. Kakor pa čujemo, je Oredni odbor SPD za svojo kočo na Koroškem sedlu sklenil, da bo odlejal tudi »zimske sobe« zaklenjena, ključ bo na razpologu v Kamniški Bistrici proti kavčiji 50 Din, za vsako butarico požganih drv pa je treba plačati 5 Din. Ta sklep je škodljiv razvoj zimske alpinistike. Pomisliti je treba, da se marsikateri dijak odpelje proti goram s kolecom in še dinarja nima, da bi plačal pripepeke za hranjenje koleca, kaj šele, da bi položil kavčijo. Da se odtaja led v zidovih, iz katerih veje neprijeten, vlažen mraz in da se segreje »zimske sobe« ne zadočuje pet butaric drv. In da pridejo

za planincem, ki je položil kavčijo, še drugi njemu neznan planinci in ti pokurijo nekaj butaric drv, mar naj jih on plača? Pod takšnimi okolnostmi se bo gotovo kdo premislil obiskati kočo na Koroškem sedlu, ki ja za Ljubljance pač najlažje dostopna in tudi najbolj obisana, zlasti po dijakih v zimskem času. Go.podje so se gotovo s tem svojim sklepom prenagli. Zato upamo, da bo SPD kmalu storilo drugačen sklep, ki bo spet omogočil planinskemu naraščaju obisk gora pozimi brez denarnih težav.

## Nove ugodnosti za letoviške kraje

Beograd, 29. oktobra, p. Generalna direkcija državnih železnic je pristala na to, da se s 1. novembrom sprejme v seznam višinskih in zračnih letovišč ter kopališč tudi nekateri novi kraji, do katerih bodo imeli letoviščarji za 50 odstotkov znižano vozno za potovanje po železnici, če se bodo v vsakem posameznem kraju mudili vsaj po 7 dni. Novi seznam obsega poleg drugih naslednje kraje in letovišča: Dovje, Jezersko, Aljažev dom, Staničev koč, Triglavski dom na Kredarici, Aleksandrovo dom, dom pri Triglavskih jezerih, dom na Komni, dom na Kravcu, koča na Veliki planini, Kranjska gora, Logarska dolina, planinski dom na Kočah, Ribnica na Pohorju, Smartno na Pohorju, Klopni vrh, koča na Kremenjarjevem vrhu, koča na Pesku, Lobnica na Snolniku, Mariborska koča, planinski dom pri Sv. Treh kraljih, Pohorski dom, Ruška koča, Seniorjev dom, Sv. Bolfenk, Sv. Kunigunda na Pohorju, Pokljuka, Ruščica-Planica, Sv. Ana pri Trzinu in Sv. Križ.

## Iz Julijske Krajine

V Mančah na Vipavskem se je pripetil kolesarski karambol, ki je zahteval človeško žrtve. Neznani kolesar se je od strani zaletel v kolo ki je z njim prišel iz Podbrda v Mauče 19letni Anton Stobelj. Stobelj je padel in pri tem zadel z glavo v rob bližnjega zidu. Prebil si je lobanjo. V goriški bolnici je še istega dne umrl.

Na Erzelju je zadnji petek nastal požar v hiši Franje Kobalove, ki je vpepelil vso njeno domaćino in ji napravil 25.000 lir škodo. Pri gašenju je dobil Andrej Gregorič hude opekline.

V Guštanih pri Ajdovščini je nastal pretekli petek pri Trevizanovih velik požar.

Vsa domaćija Filipa Trevizana je pogorela do tal. Pošestnik je bil oškodovan za okrog 15.000 lir.

Na meji imajo miličniki in karabinerji zlasti na Goriskem v zadnjem času mnogo opravka z ljudmi, ki bežijo čez mejo ali pa se brez potnih listov spet vračajo nazaj domov. Tako so v Spodnji Tribuši preteklo sredo aretirali 32letnega Avguščina Savlija, ki je bil pred goriškimi sodičem v kontumaciji že obsojen na kratko zaporno kazen zaradi bega čez mejo in se je baš vrnil nazaj. V Podbrdu so bili v enakih okoliščinah aretirani 26letni Drago Šolc iz Dobrovega, 25letni Julij Budin iz Smartnega pri Kojskem, 25letni Andrej Cverk ter 32letni Anton Cuder iz Tiente. V Podkraju na Hrušici pa so aretirali 44letnega Franca Hudoroviča iz Materije v Slovenski Istri. Prišel je nazaj preko meje blizu Postojne. Prepeljali so ga v Ajdovščino.

## Radio

Točne sporede vseh domačih in inozemskih oddajnih postaj na kratkih, normalnih in dolgih valovih najдете v ilustrirani tedenski reviji za radio gledališče, film »Naš val«. Mesečna naročnina Din 12. Zahtevajte brezplačno in brezplačno na ogled en izvod. Uprava: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5.

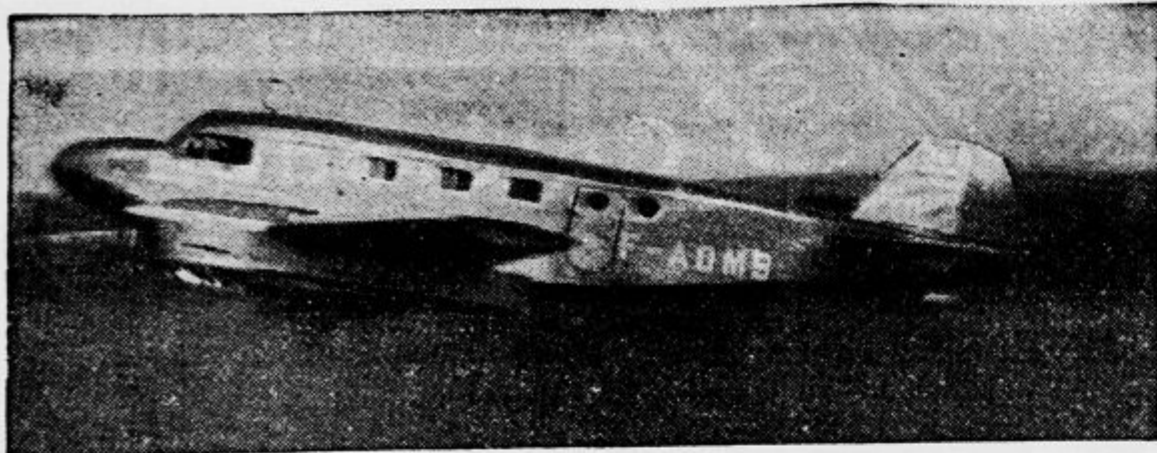
### ★

Petek, 30. oktobra

Ljubljana 11: Šolska ura: Zrno do zrna pogača — kamen do kamena palača (zvočna igra). — 12: Ura slovenske glasbe (plošče). — 12.45: Vreme, poročila — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Vešer opoldanski spored Radio orkestra. — 14: Vreme, borza. — 18: Zena in družba (gdč. Vlasta Lipoglavšek). — 18.20: Schumann: Otrski prizori (plošče). — 18.40: Socialna revolucija in evropska kultura (prof. Ebin Bojic) — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zamisli. — 20: I. ura variacij, na klavirju igra g. Ošterc Valjajeva, uvodno besedo govori g. Strelko Koporc. — 21: Iz daljnega orientira (Radio orkester). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

Beograd 17.20: Violinske skladbe in narodna glasba. — 20: Pesmi. — 20.30: Zvočna igra. — 21: Prenos iz Zagreba. — 22.20: Plošče. — Zagreb 17.15: Koncert orkestra. — 20: Klavirske skladbe. — 20.30: Pesmi kvarteta. — 21: Harfa. — 21.30: Moderni šlagerji. — 22.20: Plesna muzika. — Praga 19.20: Orkestralna glasba. — 20.15: Operni odlomki. — 20.45: Zvočna igra. — 22.20: Plošče. — Varšava 19.30: Laska glasba. — 20: Koncert za flavto in orkester. — 22.40: Plesna muzika na ploščah. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 15.20: Arije in pesmi. — 16.05: Operna glasba na ploščah. — 17.40: Pesmi. — 19.25: Koncert dunajskih filharmonikov. — 21.05: Laska glasba. — 21.30: Italijanske pesmi. — 22: Zabaven program. — 23.25: Dunajski odmevi. — Berlin 19.20: Nemške pesmi. — 20.10: Pester večer. — 22.30: Orkestralni koncert. — München 20.10: Prenos iz Berlina. — 22.30: Prenos iz Stuttgarta. — Stuttgart 19.20: Laska glasba na ploščah. — 20.10: Pesmi iz češke knjeviške uprave.

## Nikoli več ne bo letel



Aeroplan francoske tekmovalne trojice Arnoux-Japy-Micheletti, ki se je na vožnji v Indokino pri pristajanju v Karačiju razbil in ne bo več uporaben za polete. Posadka je imela srečo, da je odnesla celo kožo

## Življenje po dva tisoč letih

Presenetljiva odkritja prof. Kaptareva

Ruski učenjak M. P. N. Kaptarev je v Sibiriji podvzel neke poskuse, ki so kronali njegovo raziskovalno delo z ne pričakovanim uspehom. Posrečilo se mu je oži-

viti rastlinske organizme, ki so počivali najmanj dva tisoč let v zemlji.

Na otoku Bolšoj Ljakhovsk v bližini izliva Lene, je odkril Kaptarev ostanke staroga, toda še ne okameneloga gozda. Našel je drevesa, katerih veje je prekril humus. Prav tam je tudi odkril ostanke morske flore, med drugim rastline neznane vrste, ki so bile popolnoma dobro ohranjene.

Že v aprilu 1934. je našel učenjak kakšnih sedem milj od Taktemvege jame, ki so jo očitno izkopali iskalci zlata. V tej jami je bila plast ledu kakšnih šest metrov pod zemsko skorjo. Pod ledom so ležala drevesa in trave v naravnost neverjetno konzerviranem stanju. Ko so trave posušili v Moskvi, so ugotovili, da niso izgubile prav nič svoje elastičnosti. Dotaknili so se jih lahko, ne da bi se zvile ali zdrobile. Celo drevesne korenine so bile tako sveže in mlade, da so imele elastična vlakna.

Kaptarev je tudi raziskal naselbino pri Skovorodinu, kjer je odkril temno močvirje v globini kakšnih štirih metrov. Tukaj je našel približno sedem km dolg kos zemlje z ostanke temnih, rjavih in črnih travnatih rastlin, ki niso bile niti najmanj uvele. Po sodbi učenjaka izvira ta najdba iz prastarega barja v tem kraju.

Učenjak je vzel nekaj poskusnih rastlin ter jih popolnoma izoliral od slehernega dotika z drugimi organizmi. Prišel je do presenetljivega odkritja.

Cez leta se je na rastlinah pojavilo zelenje, ki se je pod mikroskopom razdelo kot nižja vrsta morskih alg raznih tipov. Nekatere so bile enostanične, druge zopet vlaknaste in dolge kakor verige ter so imele niz enovrstnih celic. V nekaj mesecih je pokazal humus tudi pogankje mahu. Kompleks teh organizmov je pokazal vse značilnosti barja, v katerega se je pogreznil les. Kaptarev sodi, da so te rastline počivale v naročju matere zemlje najmanj dva do tri tisoč let.

## Zdravnikova dolžnost

Neki londonski zdravnik je bil nekemu svojemu pacientu napovedal, da bo živel samo še osemnajst mesecev. Bolnik je trpel za rakom in zdravnik je menil, da je pravilno, če mu pove svoje mnenje o brezupnosti njegovega bolezenskega primera. Iz strahu pred nadaljnjimi mukami se je bolnik ustrelil in njegova družina je potem zdravnika tožila, češ da je neposredno zakrivil ta samomor. Sodišče pa je zdravnika oprostilo, češ da ni imel samo pravice, temveč tudi dolžnost resnicoljubnosti napram svojemu pacientu. Nihče mu ne more očitati, če si je bolnik potem iz strahu pred trpljenjem vzel življenje.

## Umetno sonce v nočnem zabavišču

Posnemajoč nekega pariškega tovariša, je lastnik nekega londonskega nočnega lokala sedaj opremil svoje prostore z umetnim soncem. Občinstvo je to novoto sprejelo z navdušenjem. Reklama pravi, da si videti tem boljši, čim dalje se mudiš v tem lokalu, dočim je stvar s podobnimi lokali, kakor znano, povsem drugačna. In ljudje verjamejo, da jim nova razsvetljava vrne toliko zdravja in še več, kolikor ga zapravi s ponočevanjem.

## Najmanjša francoska vas

Najmanjša francoska vas je Mortaux, nekoliko kilometrov od Chaumonta v slikovitem okrožju Haute Marne. Njeno prebivalstvo sestoji — iz treh oseb, namreč matere z odraslim sinom in 16letnega dekleta. V volilnem seznamu Mortauxa je zapisanih pet volilcev, toda štirje izmed teh ne prebivajo tam. Edini volilec, ki res tu stanuje, odločuje vse. Je član občinskega sveta, a ker drugi člani ne prihajajo k sejem, jih mora opravljati sam. Upravlja tudi občinske finance in izkaz za preteklo leto je pokazal, da je imelo to gospodarstvo 956 dohodkov in 950 frankov izdatkov. Mortaux ima svojo kapelo in star grad. V kapeli je služba božja dvakrat na leto. Opravlja jo duhoven iz sosednje vasi.

## Zadnja rezerva



Madriška vlada pošilja na bojišče tik pred prestolnico tudi s puškami oborožene žene

## Najnatanejša ura



Najtočnejša naša ura je električna ura, s katero je mogoče doznati časovne razlike šestdesetmilijontinke sekunde. To je čas, v katerem premeri svetlobni žarek pet metrov. Slika kaže to uro z njenim zgraditeljem Manfredom d'Ardenom

## Železo ji je prebodlo srce

Tragična smrt za kulisami pariškega gledališča

Na odru gledališča Olivet v Parizu, kjer igrajo bodoče velike odrske zvezde in zvezdniki pred izbranim občinstvom, je prišlo te dni med uprizoritvijo enodejanke »Salambo« do tragične smrti. 18-letna, prav tako lepa kakor nadarjena igralka Katarina de Roet, ki so ji strokovnjaki napovedovali sijajno kariero in ki bi v bližnjih dneh sklenila pogodbo z enim največjih pariških odrov, je igrala glavno ulogo. Beš ko je hotela nastopiti, ji je za kulisami spodrsnilo in je padla. Režiser in delavci so priskočili, da ji pomagajo, pa so v svojo grozo zagledali pod njenim telesom

veliko mlako krvi. Ugotovili so, da je mlada igralka padla po nesreči baš na eno izmed velikih in ostrih železnih palic, ki jih rabijo pri spremembah na odru za hitro postavitve kulis.

Ostro železo se je mladi igralki zarilo v telo in ji prebodlo srce. Nesrečnica je umrla nekoliko sekund po neugodi.

## Rusko zastopstvo v Londonu



Pri sedanjih vlogi Rusije v španski državljanski vojni igra ta važna vloga predstavitelja Rusije v Londonu, poslanik Majski in odpravnik poslov Kagan

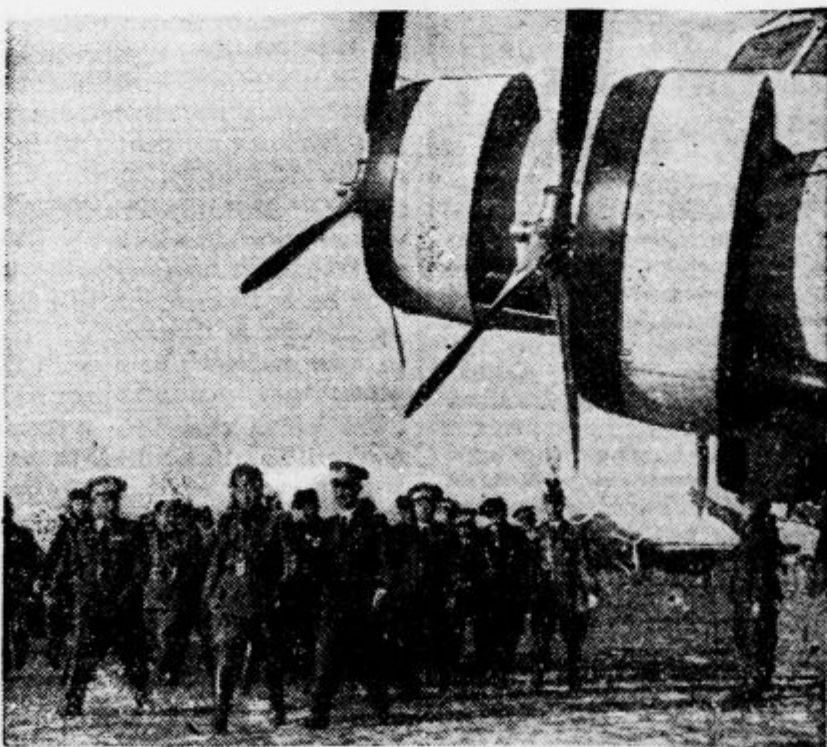
## Najboljša pariška šivilja

Vsak oktober se vrši v Parizu tekma šivilje. Letos se je te tekme udeležilo kakšnih 250 mladih deklet. Prvo nagrado je prejela 17-letna Angela Pacini, ki je nameščena v enem največjih pariških modnih salonov. Seveda je srečna nad svojo zmago in si obeta še veliko kariere. V prostem času se uči angleščine, da bi se mogla sporazumeti tudi z angleškimi klienti. Ali pa goji tajno misel na Hollywood.

## „Queen Mary“ v morskem viharju

Nad Atlantskim oceanom dvaja zadnje dni hud vihar, ki je povzročil že veliko škodo. V vihar je zašla tudi največja in najhitrejša ladja na svetu »Queen Mary«, ki je dospela iz Amerike v Southampton s precejšnjo zamudo. Med vožnjo je bilo zavoljo viharja ranjenih 50 potnikov in članov posadke. Dva potnika so morali med vožnjo operirati zavoljo poškodovane lobanje.

## Mir na milijonih bajonetov...



Mussolini je te dni v Bologni otvoril novo letališče. Ob tej priliki je imel govor, v katerem je poudaril, da sloni mir Italije na osmih milijonih bajonetov

## Živa toplota



Dama na sliki nosi okrog vratu živo lisico — menda hoče pokazati s tem svoj pogum, da se ne boji ugriza živali

## Zločinčev dvojnik

Neprilike mladega moža iz Glasgowa, ki na las sliči spretnemu zmikavtu

V Glasgowu živi neškodljiv, mlad človek po imenu George Strachan, ki je v svojo nesrečo zelo podoben nekemu tatu, ki ga že dolgo iščejo. Ni mu samo podoben, temveč ima na desni roki tetovacijo in sicer labuda, natanko tako kakor njegov kriminalni dvojnik. Ker je tudi skoraj 2 m visok kakor ta, meni policija vsako kratek, kadar ga aretirajo, da je vendar zelo neverjetno, da bi bilo na svetu več takšnih dolginov s takšnim znakom na desni roki, pa še v istem mestu. Toda vsakokrat prime nepravega.

Tako so ga prijeli 3. oktobra, ker ga je neka ženska označila za moža, ki ji je ukradel torbico. Trideset ur pozneje so ga posili za oproščenje in izpustili, ker je lahko dokazal, da ni pravi. Že naslednji dan so ga spet prijeli pod sumom, da je mož, ki je bil ukradel nekemu uro. 7. oktobra so ga spet izpustili, kajti zanesljivi možje so izpovedali, da mož ni istovesten s tatom, ki se imenuje Adolf Roeding. Toda 10. oktobra so ga spet privedli na policijo, ker ga je draguljar označil za moža, ki je bil vломil v njegovo trgovino. Sedel je dva dni po nedolžnem, dokler niso spoznali, da vendarle ni tat.

14. oktobra so ga aretirali na cesti, češ da je izvršil novo tatvino. Tedaj je Strachan povedal, da si ne upa niti več na ulico, da bi ga ponovno ne zamenjali za njegovega dvojnika. Njegova mati in žena sta imeli že živčne napade, ker se neprestano bojita zanj. Prosil je policijo, naj mu

vendar pove, kaj naj stori, da se bodo končale te zamenjave, kajti tako ne more dalje živeti. Če bi se hotel preseliti v drugo mesto, kjer bi tudi težko dobil delo, bi ga gotovo prijeli še na postaji pred odhodom. Policija si ni vedela pomagati na drug način, nego da mu je izdala posebno izkaznico, ki naj bi jo pokazal, če bi mu spet pretila nevarnost aretacije.

Stvar spominja do podrobnosti na neki ameriški film z naslovom »Vse mesto govori o tem«. Do tu je vse kakor v filmu, samo da si je na platnu pravi zločinčev priskrbel potem še izkaznico, tako da je prava zmešnjava nastala šele potem.

## Nova razdelitev germanske zgodovine

Na državnem zborovanju za nemško prazgodovino v Ulmu so sklenili, da se ta zgodovina razdeli po novem sistemu. Glavna doba od okroglo 1. 200 do 500 pr. n. št. se bo imenovala odesel pragermanska doba, glavna doba od okroglo 1. 500 pr. n. št. do 1. 1000 po našem štetju se bo imenovala velikogermanska doba. Obe dobi se delita dalje v starejšo, srednjo in mlajšo stopnjo. Za nemško znanost je ta odločitev obvezna.

## Rekord v zadrževanju diha

V Zedinjenih državah, kjer se poskušajo z najbolj norimi rekordi, so si sedaj izmislili, da bi preizkusili, kdo more najdalje zadrževati — diha. Zdrav človek je dihanje zadrževal do trideset sekund brez težave. Petdeset sekund brez dihanja pa je doseglo le malo tekmovalcev. Naslov prvaka je dobil sprva mož, ki ni dihal 90 sekund. Toda potem je prišel drug možakar, ki je v splošno začudenje žirije zadržal polnih 240 sekund. To je takšen uspeh, da je celo v Ameriki malo ljudi, ki bi verjeli, da mož pri tem ni uporabljal kakšnega trika. Toda dokazati mu tega niso mogli.

## A NEKDOTA

Na kongresu čl. soc. demokracije po evropski vojni je nastopil s pozdravnim govorom tudi belgijski minister Vanderveld. Govoril je pol ure, njegov govor je senator Nemec prevajal poslušalstvu skoro poldrugo uro. Vanderveld je presenečen pripomnil, da mora biti češčina zelo dolg jezik.

Nekoliko tednov pozneje je francoski maršal Franchet d'Esperey posetil čsl. vojsko in ji v pol ure trajajočem govoru sporočil pozdrave zavezniške francoske vojske. General Srovy, ki mu je pripadla naloga, da vojakom preveče francoski govor, je svojo nalogo izvršil takole: »Mimo! Vojaki, veliki francoski maršal Franchet d'Esperey vas pozdravlja v imenu celokupne francoske vojske. Nazdare. Tedaj je francoski maršal iznenaden dejal: »Češčina pa je res kratek jezik.

## VSAT DAN ENA



»Zakaj pa se nisi obril?«  
»Gospod predstojnik, pokorno javljam, da sem se obril.«  
»Potem moraš drugič pritisniti britev bliže k obrazu!«

(Tildens Tegne)

## Lord, ki se ni dal nikoli fotografirati

Šest let po smrti lorda Asthona iz Lancastra so predali njegovo zapuščino dedičem. Za življenja je bil ta mož čudak in eden njegovih spleenov je bil ta, da se ni dal nikoli fotografirati. Umrl je v starosti 78 let kot eden najbogatejših industrialcev Lancashirea, ne da bi ostavil oporoko. Sodišče je njegovo imetje prisodilo na polovico njegovi ženi, na polovico pa njegovi hčerki grofici Peelovi. Pri prvi inventuri so to imetje cenili na 10,5 milijona funtov, izkazalo pa se je, da je še za okrogel milijon večje. Vodstvo njegovih linolejskih tovarn, ki zaposlujejo 4000 delavcev, je prevzel njegov zet, bivši minister Peel.

## Tekmovalni polet Pariz — New York

Francoski minister za zračno plovbo Cot je sprejel pogoje za tekmovalni polet iz Pariza v New York. Ta polet se bo vršil 21. maja 1937. leta ob desetletnici Lindberghovega poleta preko Atlantika.

Tekmovanja se lahko udeležijo letalci vseh narodov s poljubnimi aparati. Nagrade bodo znašale skupno okrog 4 milijone Din. Zmagovalec prejme okrog 2 milijona, drugi 1 milijon, tretji 600.000 Din, četrty 400.000 Din.

## Letošnja Nobelova nagrada za književnost

V dveh do treh tednih bo stockholmska akademija podelila letošnjo nagrado za literaturo. Kakor poročajo, je tokrat francoski književnik Paul Valery na čelu vseh kandidatov in ima največ upanja za uspeh. Zadnji francoski nagradenec z Nobelovo nagrado je bil modroslovec Henri Bergson. Nekateri menijo, da utegnela tudi Finska (Siljnpää) ali Češkoslovaška (Čapek) odnesti to nagrado.

## S plinskimi maskami v kinu

Med zadnjimi manevri ruske vojske mornarice v Kronštatu so morali po odredbi generala Vorovičova vsi posetniki kinematografov med predstavami nositi plinske maske. Upravniki kinematografov so prejeli strogi ukaz, da ne smejo v dvorane spustiti nobenega posetnika, ki bi ne bil s tem opremljen.

## Straža v zraku



V Salisburyju na Angleškem imajo vojaške oblasti opazovalne balone, iz katerih opazujejo stražniki kretanje letal v zraku. Poročila so seveda brezlična

## Japonski tek s plamenico

Kakor poročajo tokijski listi, nameravajo Japonci pri prihodnji olimpiadi, ki se bo vršila na njihovem ozemlju, posnemati Nemce in prirediti olimpijski tek s plamenico. Ta tek pa se seveda ne bo začel v Olimpiji, temveč na otoku Kjusiju. Tudi tako bodo morali tekači opraviti 1650 km poti.

## Nagrajena pisateljica

Mlada madžarska pisateljica Jan Földesova je zmagala, kakor poročajo iz Budimpešte, pri nekem mednarodnem nagradnem natečaju za romane. Nje roman so predložili kot reprezentativno delo madžarske literature angleškemu založništvu Pinter. Földesova bo dobila približno pol milijona pengov.

## Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

# Kulturni pregled

## Srbski zbornik o češkoslovaški

Med pravkar izšli redni knjigami »Srpske književne zadruge« je tudi zbornik »Češkoslovaška« (308 str., v cirilici, z mnogimi ilustracijami na posebnih prilozih). Knjiga vsebuje vrsto sistematično spisanih člankov o češkoslovaški preteklosti in sedanjosti, ki so ji prispeli posamezni češkoslovaški strokovnjaki.

Predgovor zborniku SKZ, ki pomeni lep donesek naši vzajemnosti idej, je napisal sam prezident dr. E. Beneš. Obravnava češkoslovaško jugoslovanske odnose, predvsem z vidika politične skupnosti Male antante. Predsednik dr. Beneš pa tudi pravi: »Češkoslovaški narod spajajo z jugoslovanskim toliko čustvene in duhovne vezi, da je povsem razumljivo, če deli z njim čustva radosti ob okroptitvi, napredku in uspehih Jugoslavije, prav kakor sočustvuje z njim tudi v njegovi bolesti. To so naravni izrazi bratske solidarnosti in obojestranske, ob velikih prilikah preizkušene ljubezni. Dr. Beneš sklepa svoj članek: »Usoda nam je odredila, da gremo po skupni poti, pa naj se dogaja v Evropi kakorkoli že. Danes, ko zakrivajo težki oblaki vidik evropske politike, ko tu in tam ponovno vstaja nevarnost vojne, danes bolj kakor kdaj prej izražamo svojo trdno vero v ohranitev miru okrog nas z našimi združenimi močmi in naglašamo svojo trdno od-

loženost, da gremo drug poleg drugega v dobrih in slabih časih k skupnim smotrom našega narodnega zedinjenja, naše državne okrepitve in naše skupne zmage sploh.

Obsežen pregled češkoslovaške zgodovine (str. 9 do 52) je prispel za zbornik sedanji zunanji minister dr. Kamil Krofta, Jaromír Korčák je obdelal geografijo in demografijo Češkoslovaške (str. 53 — 101), višji svetnik pisarne predsednika republike Emil Sobota je v izbrnem članku obdelal organizacijo državne oblasti. (str. 104 do 148). Znan publicist in profesor Svobodne šole političnih ved dr. Karel Hoch obravnava javno življenje (stranke i. dr.) (str. 149 — 187). Josef Chmelář je posvetil daljši pregled znanosti (str. 189 — 208). Nadaljnji članki so: Povojna književnost (J. B. Čapek), Sodobna glasba (Jaroslav Tomášek), Moderna umetnost (Vojtěch Volavka), Sole in narodna vzgoja (Jan Hořejší), Higijena (R. Běbr), Češkoslovaška kopališča (M. Čermák) in Telesna vzgoja (M. Vejhořda - Ambros).

Zbornik »Češkoslovaška« ima tem večji pomen, ker ga je izdala Srpska književna zadruga med svojimi rednimi publikacijami. Tako bo za informativno zelo dobra knjiga razširila tudi med srbskim izobraženstvom poznanje Čehoslovakov in Čehoslovaške.

## Emil Synek in njegove drame

Zanimiv je primer češkega dramatika Emila Synka: Premagal je zavist in zlobo in s krvavo odkupljenim uspehom prisilil svoje nasprotnike k molku. In uspehom mu ni prinesel samo njegov mnogostranski talent, marveč tudi izredna domiselnost.

Synek so je najprej proslavil s tem, kako je bil potegnil nekatere kritike, ki so ga hoteli vteči z literarne poti. Nadel si je zvočni španski psevdonim in pod tujim eksotičnim imenom spravljal na oder svojo komedijo. Zvijalca je uspeha. Kritika je na veliko hvalila nadarjenega »tjuca« in ga celo primerjala s Pirandellom.

Sramota je bila tolikšna, da so o tem nekaj mesecev govorili v praškem umetniškem svetu. Nato so ga kritiki potipali pri nekaterih manjših uspehih delih in mu vrnilo milo za drago. Danes meni, jutri tebi! Toda Emil Synek je človek trdne hrbtnice. Ne da se slišne pest in vrne udarce z udarcem. Ne govori, marveč dela.

Z napadalnostjo izkušnega bojnika je na mah osvojil vse pozicije. V nepopolnih desetih letih je spisal več romanov, povesti, celo vrsto dram in vse polno člankov. Njega jih kar iz rokava. Agilen je, kakor vsak pravi novinar, a občutljiv kakor pravi pesnik. Ni je rubrike v listih, ki je Emil Synek ne bi bil obogatil. Ni ga skoraj vprašanja, ki se ga ne bi dotaknil. Ni torej čudo, da ima mnogo nasprotnikov. Nekateri ga graja, drugi hvalijo. Njega to ne moti. Veseli ga, če zveneta orožje in če padajo udarci ob ščit.

Dvakrat je bil pobit svoje nasprotnike. Dve premieri, dve odločni zmagi, obe v Narodnem divadlu in v Stanovskem gledališču. Nerazumljivo je, da mu po tolikem uspehu ni bila priznana državna nagrada.

V »Dvojnem obličju« je Synek obdelal davni, prodajni slučaj iz praškega življenja. Češki pisatelj Sabina, libretist »Prodané neveste«, je bil avstrijski konfident, izdajalec domovine. K temu zopretnu zločinu ga je privedla beda. Dal je vse svoje, se žrtvoval, trpel, a ko je prosil rojake pomoči, je našel na gluh ušesa. Kaj mu je torej preostalo: šel je še dalje in se do kraja uničil. Lahko ga je obsojiti, a težko razumeti. In prav to težko nalogo si je zastavil Emil Synek, hoteč z iskrenimi besedami omiliti zločinsko dejanje nesrečnega, preganjanega češkega pisatelja. Spregovorilo je čisto, človeško čustvo; iskrenost, ki ni daleč od usmiljenja.

V drugi svoji najuspešnejši drami »Nočna služba« je Emil Synek obdelal neki še slabši slučaj. Je to križeva pot nočnega uradnika, ki trideset let anonimno dela kakor mravlja, v večnem strahu, da izgubi svoje mesto. Suženj papirja, črnila in rotacijskih strojev. Njegov upanje in vere v boljšo bodočnost mu je ostalo samo gorjupno spoznanje, da se je zaradi skorje kruha odpovedal vsemu: dostojanstvu, idealom in nebesom. Trideset let kaj teptajo kakor blato. Trideset let sprejena in piše nočni uradnik Stefan mestne novice, dokler se nekoč ob polnočni uri ne prebudi v njem poplavljeni, zasramovani človek. Živi mrlje dvigneno glavo, da sodi svojim gospodarjem. Zgodilo se, da neki bogataš z avtom povozil mekarja. Revez je težko ranjen in podleže. Krivci ne nestrče hočejo podkupiti uradnika, da poroča v njihov prid. Nič ne pomaga: ne prošnje, ne pretnje, ne zvijače; trdno je odločen, da ne popusti in da vsaj enkrat v življenju oglasi tudi njegova beseda. Napiše ognjevit članek v obrambo pravice. Generalni tajnik lista, v čigar redakciji je Stefan dvajseto kolo v vozu, se loti skrajnih sredstev. Napiše celo odlok o odpustu iz službe tega upornega uradnika, ki je tako drzen, da ne mara pljuniti samega sebe v obraz. Vse zaman: Stefan ne popusti, volja do tragičnega ga je vsega ojeklenela. In šele ko vidi te močnike, kako leže pred njim na tleh, se v njem ponovno oglasi človek: šele zdaj mu postane jasno, da ni tako lahko biti sodnik. S svojo pravično mržnjo (in v tem je njegova tragika) ni uničil samo lahkomišelnih staršev, marveč tudi njihovo nedolžno hčerko.

In izmučenega nočnega uradnika Stefana obide veliko spoznanje, da v vsaki besedi, v slehernem napadu v listih tiči usoda človeka, brata, trpina. Na sleherni strani tiskanega papirja je sled človeške krvi. Biti

novinar — to je za vestnega človeka ogromna odgovornost. Pero je kajkrat nevarnejše od meča: zadeti ne umira, toda trpi... Kdor piše, ne bi smel pozabiti, da so njegove besede namenjene živim ljudem, ki se čisto optekajo pod svojimi bremenami. »Nočna služba« Emila Synka je globoko delo. Dolgo sem razmišljal o tej drami in jo hotel prevesti v hrvaščino, vendar sem se premislil in napisal naslednje verzice:

Uzalud, pjesniče, vičeš,  
nakon vrisa slijedi mir...  
Nakon vrisa slijedi šutnja.  
Kobna nas mori slutnja.  
Guta nas strašna vir...

Božo Lovrić, Praga.

## Zapiski

Letošnje knjige Slovenske Matice izidejo prve dni novembra. Člani prejmejo drugo in tretjo knjigo enega največjih in najslavnejših romanov svetovne literature, Cervantesovega »Bistrounega plemiča don Kihota iz Manče« v prevodu Stanka Lebna. Če velja ta knjiga za špansko narodno »sveto pismo«, tedaj nam prihaja nje slovenski prevod ob pravem času: sedaj, ko se Spanija zvija v krutih državljanskih vojnih in preživlja najusodnejšo krizo v svoji novejši zgodovini, bo Cervantesov »Don Kihota« najboljši uvod v umevanje španskega narodnega značaja. Obe knjigi sta opremljeni z učinkovitimi ilustracijami Nikolaja Pirmata. Našo znanstveno literaturo izpopolnjuje nov zvezek Izidorja Cankarja »Zgodovine likovne umetnosti v zahodni Evropi«. V priročnem zvezku obravnava pisec enega najplodovitejših umetnostnih razdobj — renesansa. Knjigo, ki obsega okrog 200 strani, krasi 90 ilustracij.

Češkoslovaške državne nagrade za literaturo in umetnost. Tudi letos je češkoslovaška vlada ob 28. oktobru podelila državne nagrade pisateljem in umetnikom. Nagrade za literaturo so dobili: sloveči kritik in esejist F. X. Salda za knjigo povesti: »Stari in novi lesorezi«, Jaroslav Seifert za pesniško zbirko »Venerine roke« in Egon Hostovský za roman »Požigalec«. (O Saldu in Hostovskega knjigi je ob izidu poročalo tudi »Jutro«) Slovaško literarno nagrado je prejel Laco Novomeský za zbirko »Odpri okna«. Za gledališke zasluge sta bila nagrajena František Langer za »Konjeniško patrolo« in E. F. Burian za režiserska dejanja. Nemško literarno nagrado je podelila priznala pesniku Emilu Merkeru, glasbeno nagrado pa orkestru Češke filharmonije za njegove uspešne koncerte v Londonu, Parizu in Bruslju. — Za 28. oktober je bila podeljena tudi Švehlova nagrada, ki je namenjena podpiranju ruralistične literature. Ustanovila jo je svobodna kmečka šola v Pragi. Letošnjo prvo nagrado je prejel pisatelj Josef Kondešal za roman »Hlapec Jordán«, ki bomo o njem na tem mestu še pisali. Drugo pa Zdenek Rón za zbirko »Pomlad in vrelci«.

Politično zgodovino Hrvatske v stoletju 1835—1935 je pripravil publicist Josip Horvath za zagrebško založbo »Binoza«. Uvod je napisal univ. prof. dr. Ferdo Šišić. J. Horvath je eden izmed vodilnih hrvatskih publicistov, pisec velikega zgodovinskega romana o letu osemindesetdeset. Njegova »Politiška povijest Hrvatske« bo elonela na vsej dosedanj literaturi, v znatni meri pa tudi na neobdelanem gradivu. Knjiga, ki je nedvomno važnega pomena, je bila dana v subskripcijo (120 Din, Zagreb, Zvonimirova 7).

Grazia Deledda v slovenskem prevodu. Kot 60. zvezek Ljudske knjižnice je pravkar izšel roman nedavno umrle italijanske pisateljice Nobelove laureatke Grazie Deleddae »Golobje in jastrebi«. Roman, ki se k njemu ob priliki še vrnemo, je prevel dr. Joža Lovrenčič.

Češkemu novinarju Antoninu Rautenkranzu, ki je bil nekaj let med svetovno vojno urednik dunajskega češkega dnevnika »Videnský deník«, pred tem pa urednik nekaterih podeželskih listov in zadnje desetletje urednik praških »Nár. Listov«, je posvetil njegov tovariš Jan Karel Stratký poseben spominski spis. (Antonin Rautenkranz. Památce českého novináře. Knihy nových Čech sv. 9. Praga 1936). Pisec podrobno in temeljito označuje osební profil in življenjsko delo tega češkega novinarja, ki je

zlasti v »Videnském deníku« uspešno podpiral osvobodilno gibanje. Rautenkranz je umrl v Pragi leta 1933.

Svetovna nagrada za najboljši roman leta 1936. Sloveče Pinkerjevo založništvo v Londonu je v zvezi z nekaterimi drugimi evropskimi založbami razpisalo svetovno

tekmo za najboljši roman leta 1936. Tekmovali so pisatelji trinajstih narodov. Zmagala je madžarska pisateljica Jolán Földessova z romanom »Ulica pri ribe lovečem mačku«. Nagradeno delo opisuje življenje emigrantov v Parizu. Češki prevod izla Evropski literarni klub v Pragi.

uka in razvedrila.

5.) Mladinski pevski zbor skrbi za ljubke pevske nastope in vežba mladino za bodoče marjive in izvežbane društvene pevce. Podobno tudi mladinski odseki.

Pomladi in poleti pa prinašajo mladini obilo veselja skupni izleti pa tudi društvene taborjenja. Sploh so možnosti, kako zaposliti mladino za oretne društvene voditelje, neizčrpne.

Miklavževanje za našo deco.

Voditelji mladinskega odseka naj pazijo, da bo v delovnem načrtu vedno dovolj izpremembe. Poleg resnega dela tudi kaj veselja. Ne pozabite, da je Miklavžev večer tradicionalni praznik naše mladine. Obdarite na večer deco! V društvih, kjer se mladina že praktično udeležuje, bo ta večer še posebej toplo pripravljen. Sokolski prednjači, ki vežbajo mladinske odseke, naj predložijo spisek onih, ki so redno posejali telovadbo in sodelovali pri javnih na tojih. Takisto tudi vodja pevskega zbora in ostalih odsekov. Kjer udeležbo, naj darujejo socialno šibkejšim družinam darila praktične potrebe (nogavice, perilo, čevlje itd.)

Kako priti do sredstev za obdarovanje? Nekaj bo morda našlonil društveni odbor, če nimajo mladinski odseki lastnih blagajni ali fondov. Starejšim društvenim delavcem, ki bodo poja nili imovitejšim članom in društvom prijateljem socialni pomen prireditve, se bodo gotovo prav radi vsi odzvali bodisi z denarnim prispevkom ali s praktičnim darilom.

In kako bi bilo, ko bi mladina sama priredila kakó igro, pevski nastop ali akademijo v korist sklada za Miklavževa darila? Gotovo bi kupček za nabavo daril precej narastel. Saj se prošnji otrok; nihče ne upira, kadar ga vabijo k njihovim prireditvam, zlasti še, če imajo slednje nesebičen namen. Prijatelji bodo nabrali potrebna sredstva za obdarovanje vseh mladih aktivnih društvnikov, majhen spominek pa bo lahko dobilo tudi vsako dete, ki bo prišlo na miklavževanje. Na ta način se deca naveže na društvo in ko doraste bo stopila v vrste delavcev, I. G.

## Pariz — 1937

Francoski kralj Franc I. je že pred štirimi stoletji pisal Karlu V. o svoji preloščini: »To ni mesto, marveč svet in je s tem podal zgornjo sliko tedanjega Pariza. Danes je to povdarnjeno v toliki meri, da Pariz upravičeno predstavlja kulturo in napredek celega sveta in združuje predstavnike vseh narodov v celoto, želino novih vtisov, puka in zabave. Pariz bo prihodnje leto ponovno uveljavil svojo privlačnost, ki prevzema vsakega obiskovalca globoko in nepozabno.

Razstava zahteva veliko priprav. Mesto je moralo spremeniti svoje zunanje lice, da tako poudari važnost prireditve in razliko od dosedanjih splošno znanih kolonialnih razstav. Žrtvovan je bil Trocadero, ki je leta 1878, olepašil lice Pariza in presenečil obiskovalce takratne razstave. Za razstavo leta 1937, je bilo treba zgraditi novo cesto, zato je bil zahtevan povečana prometa žrtvovan spomenik prejšnjega pojmovanja takih mednarodnih prireditev. Prometna vprašanja so na dnevnem redu, podzemna železnica bo rešila marsikatero kočljivo nalogo in s tem povečala obdobjevanje tehnike velenesnega prometa.

Ogromni razstavljeni prostor nam bo nudil mnogo zanimivega. Med nešteti dokazi podjetnosti sedanje dobe bomo videli tudi naše domače izdelke. Naša narodna razstava nas bo pozdravila v tem velikem in daljnem mestu! Spomenik našemu Velikemu Kralju pa nas bo preprečil o Njegovi nepozabni slavi.

Stevilo udeležencev posameznih ekskurzij bo omejeno, da bo potovanje in bivanje udobnejše. Zato pa bo več ekskurzij in sicer predvidoma v juniju, juliju, avgustu, septembru in oktobru. Na ta način bodo mogli prijavljenci izbrati čas, ki jim bo najbolj konveniral. Udeležencem bo vedno na razpolago strokovno vodstvo, na željo pa bo omogočeno tudi prosto ogledovanje Pariza brez vodstva.

Vsaka ekskurzija bo trajala okrog 12 dni; od tega bodo udeleženci celih 9 dni v Franciji. Poleg osemindnevne bivanja v Parizu sta predvidena dva izleta v Le Havre — Trouville in Versailles — Trianon.

Pot iz Ljubljane gre preko Jesenice, Innsbrucka, Zürichu do Pariza brez prekinitve. Pot je sama na sebi prenaporna, da bi si poleg tega mogli udeleženci ogledovati še posamezna mesta ob poti. Ekskurzije pa se bodo vračale preko Zeneve (z ogledom palače Zveze narodov in Mednarodnega urada dela), Milana (z ogledom Scale in katedrale), Benetk (s popoldanskim izletom na Lido) in Raketa.

V Parizu si bomo ogledali »Svetovno razstavo« ter vse zanimivosti (Arc de Triomphe, Madeleine, Grand-Palais, Palais-Royal, Louvre, Les Invalides, Montmartre, Pantheon, Luxembourg, Pére Lachaise itd.). Vsem bo dana možnost da si ogledajo veltrogovine, modo in luksuz ter se udeležijo tudi zabavnega programa te največje evropske prireditve.

## SOKOL

Sokol I. Ljubljana-Tabor bo imel v nedeljo, ob pol 14. uri v veliki dvorani sokolskega doma na Taboru žalno spominsko svečanost za vsemi umrliimi brati in sestrami Sokola I. Ob tej priliki se bo spomnil imenoma vseh bratov in sester Sokola I. ki so umrli v času med 1. novembrom 1935 in 31. oktobrom 1936, kakor tudi vseh v tem času umrlih najbližjih svojcev svojih članov in članic. Vabimo k udeležbi na tej žalni svečanosti, ki jo Sokol I. vsako leto na ta dan posveča spominu vseh svojih dragih, nepozabnih pokojnikov. Zdravo! Uprava.

# S P O R T

## Kdaj bodo prireditve GZSP?

Gorenjski zimsko-sportni podsavez nam pošilja pregled prireditev, ki jih bodo priredili on ali njegovi klubi v teku letošnje zimske sezone. Termin so razdeljeni takole:

Za 20. 12.: Medklubski smuk Bratstva na Pustem rovtu; za 3. 1. 1937: Klubski slalom Gorenjca na Črnem vrhu, za 6. 1.: klubski dan s sodelovanjem mladinskega odseka; za 10. 1.: Prvenstvo GZSP v alpski kombinaciji v Kranjski gori; za 31. 1.: Statfeti tek okoli Jesenic; za 7. 2.: Medklubska skakalna tekma na srednji skakalnici v Planici, medklubski tek na 10 km na Jezerskem, mladinsko klasično prvenstvo GZSP v Mojsrani in mladinski slalom GZSP na Pustem rovtu; za 14. 2.: Medklubski tek na 15 km v okolici Sv. Jošta; za 21. 2.: Medklubski slalom v Kranjski gori; za 27. in 28. 2.: Prvenstvo GZSP v klasični kombinaciji v Mojsrani; za 7. 3.: Medklubska alpska kombinacija na Ročici; za 19. 3.: Smuk v Kranjski gori in za 28. 3.: Medklubska alpska kombinacija na Pustem rovtu.

Razen tega sta rezervirana še termina za SK Tržič in statfeti tek v Mojsrani.

Na izredni glavni skupščini, ki je bila dne 18. t. m. in na sestanku klubov GZSP je bila izvoljena nova uprava GZSP v teje sestavi: Jože Činkovic, predsednik, Jože Zupan, podpredsednik, Stanko Ravnik, I. tajnik, Jaka Čop II. tajnik, Franc Vovk, blagajnik, Tone Grošelj, gospodar, Janez Smolej in Alojz Katnik, teh. vodji ter Rudolf Ogrin in Tone Rudigaj, preglednika. Za načelnika mladinskega odseka je bil izvoljen Anton Berlot.

## Razpis

propagandnega lahko-atletskega mitinga. Železničarski športni klub Hermes v Ljubljani priredi v soboto 31. oktobra in 1. novembra 1936 ob 10. na igrišču ASK Primorja. Tirsveva cesta, propagandni lahkoatletski miting kot prireditve po dolžnosti. Prireditve se vrši na tekalnišču, dolgem 420 m, ki je pokrito z ugaski in ima 4 nedvigljene zavojce. Pravico nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani atletski klubovi — članov JLAS iz dravske banovine. Nagrade: pri 5 tekmovalcih v posredni disciplini 2 priznanici, pri več kot 5 tekmovalcih 3 priznanice. Enako velja tudi za moštva. Tekmovanje bo po pravilih in pravilnikih JLAS-a.

Sporod in vrstni red tekmovalcev: v soboto: Skok ob palici, skok v dalj; v zaletom; met kopja; met diska jun. C (1.5 kg); v nedeljo: tek 1500 m; met kroglice; met diska jun. C (1.5 kg); tek 100 m jun. C; tek 100 m seniorji; tek 5000 m seniorji; met kopja; met kopja 600 gr. jun. C; stafeta 800×400×200×100 m s handicapom; skok v višino z zaletom jun. C. Stafeta 4×200 m s handicapom.

## Razpis

lahkoatletskega mitinga z gozdnim tekom v Ptuj

Sportni klub Ptuj v Ptuj priredi v nedeljo dne 8. novembra ob 10.30 na svojem igrišču propagandni lahkoatletski miting, združen z gozdnim tekom kot prireditve po dolžnosti.

Prireditve se vrši na igrišču, ki bo imelo začetno tekalnišče, gozdni tek pa bo vodil z igrišča skozi mestni gozd in nazaj. Pravico nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani atletski klubovi, članov JLAS iz dravske banovine. Prijave s prijavino dne 2. za točko in osebo je nasloviti do 1. novembra ob 12. na naslov Sportni klub Ptuj. Ptuj v roke g. Otmara Samude, Prešernova ul. 21. Naknadno prijave kakor tudi prijave brez prijavine se ne sprejemajo. Nagrade: Pri 5 tekmovalcih v disciplini dobita prva dva plasirana atleta priznanice, pri več kakor pet tekmovalcih v disciplini pa tri priznanice.

Tekmovanje se bo vršilo po pravilih in pravilnikih JLAS. Sporod in vrstni red je: 1. gozdni tek 2000 m za juniorje B (l. 1920 in 1921), 2. met kroglice seniorji, 3. tek 100 m juniorji B (leta 1920 in 1921), 4. tek 100 m juniorji C (leta 1918 in 1919), 5. gozdni tek 2500 m juniorji C (l. 1918 in 1919), 6. met diska seniorji, 7. skok v dalj. juniorji B (l. 1920 in 1921) 8. skok v dalj. juniorji C (l. 1918 in 1919), 9. gozdni tek 800 m seniorji. Start in cilj za gozdni tek bo na igrišču.

## Službene objave LNP

7. seja k. o. dne 27. t. m. Predlog Slovana glede uporabe § 26 za Kobal Ladislava se odstopi JNS s priporočilo, da se predlog ugodí. — Suspendirala se po § 35. k. p. Červen Ivan, Radovljica, in Stalekar Karel, Železnikar, ker nista prispela zahtevana zapisnika o zaslišanju. — Kaznujejo se: Rohaček, anez, Korolan-Lj., po § 18 k. p. s 14-dnevno zabrano igranja, vsteje se suspenz in poteče kazen 5 novembra t. l.: Snat Avgust, Drava, po § 24 k. p. s 4-mesečno zabrano igranja, vsteje se suspenz in kazen poteče 22. februarja 1937: Heber Herbert, Ptuj, po § 24 k. p. s 4-mesečno zabrano igranja, vsteje se mu suspenz in poteče kazen 22. februarja 1937: Rozmarin Karel, Šavjaja-P, po § 18 k. p. z dvomesečno zabrano igranja, vsteje se suspenz in poteče kazen 22. decembra t. l.: Nenadović Svetislav, Gradjanski, po § 18 k. p. z enomesečno zabrano igranja, vsteje se suspenz in poteče kazen 22. novembra t. l. — Zabeležiti se izključivši: Pavška Berta, Korolan-Lj., na tekmi Korotan-Moste 11. t. m. in Lončariča Rada, Maribor, na tekmi Rapid-Maribor jun. 18. t. m. — Kazenski zadevi zoper Oprešnika, Rudolfa, Trbovlje, in Ramova Draga, Mladika, se odloži, dokler ne prispeta zahtevani zaslišanji; medtem

sta igralca suspendirana po § 55 k. p. — V kazenski zadevi zoper Gasperčiča Zvonka, Slovian, se zaslišita še ss Ramovš in Poznik Alojzij; v kazenski zadevi zoper Flisa Josipa, Olimp, se zasliši še ss Erlich. — Keravec Peter, Slovian, se zasliši preko kluba.

Službeno iz LNP. Drevi ob 20. bo v podsavezni pisarni Beethovnova 9. prva seja zdravstveno-vzgojnega odseka. Ta odsek je sestavljen tako: dr. Ahčin Marjan, dr. Bassin Rajner, Peric Mirko, Strekelj Stane, Belič Franc, Jurkas Viktor, Škerlj Pero, ing. Kuljis Vinko, Benedetič Stanko, Kunaver Ludvik.

Kolesarska podzveza: (Službeno). Na sklep u. o. saveza z dne 14. t. m. glede razpusta podzveze in suspenza tajnika se objavlja javnosti in klubom mariborske podzveze: Podzveza je imela izredno sejo, na kateri je podrobneje pregledala vse citirane dopise s strani podzveze in ni našla v njih nič nedostojnega, še manj pa kak nepokorščine nasproti savezu, tako da bi bil u. o. upravičen razpustiti podzvezo. Sklenjeno je bilo soglasno, da se dopisa ne vzameta na znanje in se obenem zahteva, da u. o. saveza (še če obstoja) čimprej skliče izredni občni zbor, ki naj bo v Ljubljani ali Mariboru, o čemer govori tudi § 26. točka d pravil in brez katerega je razpust nemogoč. Vprašamo savez, ali hoče tudi v podzvezi Ljubljana napraviti nered, kakor ga je svoječasno radi ene same osebe v Mariboru, in zahtevamo, da u. o. javno odgovori na podzvezne dopise št. 234 od 25. 6., 346 od 27. 6., 456 od 15. 7., 457 in 458 od 8. 9. 1936. (Zadeva: Izbrano tekmovalanje za olimpiado, olimpiada, podzveza Maribor, preložitve drž. prvenstva.) Predsednik Fr. Batjelj, tajnik Gregore Metod.

Dirka na Grad. V naše poročilo o nedeljski motociklistični dirki na Grad, se je vrnila pomota. Najboljši čas dneva je dosegel Breznik, in sicer z rezultatom 54.1 sek in ne 45.1, kakor je bilo objavljeno. Omenjamo tudi, da je bila letošnja proga za 30 m krajša in je merila le 830 m.

SK Ilirija, habska sekcija. Drevi ob 18.30 v posebni sobi kavarne Evropa seb stanek, ki se ga morajo udeležiti: Ivica, Darinka, Metlar, Milica, Bernik, Pribošek, Silva. Važno radi nedeljske prvenstvene tekme proti Gorenjcu.

ZSK Hermes. Važna seja centralnega odbora bo drevi ob pol 20. v klubskem lokalu — Ljubljana VII, poleg Nabavljalne zadruge železničarjev. Pozivajo se vsi odborniki, da se te seje udeležijo. Enako velja tudi za načelnike sekcij.

SK Reka. Pozivajo se nogometaši vseh moštev in uprav, odbor na sestanek, ki bo drevi ob 20. v gostilni »Konzum«. Brezpozgovno vsi in točno.

SK Reka. Drevi ob 20. v klubovi garodobi sesanek vseh nogometašev, obvezna za I. moštvo in ves odbor.

STK Moste. Drevi zelo važen, za vse člane obvezen sestanek.

# Vestnik ZKD

## Mladinski odseki v naših društvih

—Mladina je seme naroda!

—Kdor ima mladino, ima vse!

—Na mladih svet ostane!

Poleg navedenih treh resnic bi lahko navedli še kopice drugih, soglasnih v tem, da je mladina zelo važen činitelj. Kjer tedaj hočejo, da jim bo društvo dobro uspevalo, naj skrbje že zgodaj za podmladek in njega pravilno vzgojo. Skoro v vseh naših društvih lahko obstojajo tudi mladinski odseki. Pri Sokolu moška in ženska deca ter moški in ženski naraščajo; pri pevskih in glasbenih društvih mladinski zbori... in tako tudi pri ostalih edinicah v društvih ZKD.

Najmlajšim društvnikom le počasi in kolikor je njih starosti in duševni stopnji primerno prikazujemo pomen društvenega cilja, odnosno društvene ideje. Kar mladino najbolj priklepa na društvo, je praktično udeleževanje. Mladina hoče dela, hoče pa tudi zabave in razvedrila. Dajmo ji tega, pa bo vedno med najzvestejšimi delavci, s čimer jo bomo odvrnili od pohajkovanja, ulice, slabe družbe in vraga, kar ji je v kvar.

Pri vzgoji mladine leži na iniciativnih društvnih odborih veliko breme pa tudi lepa prilika za udeleževanje. Trud je vsikdar poplačan z lepim uspehom

## Kako zaposliti mladino?

Zaradi razdelitve društvenega dela je priporočljivo, da se ustanovi mladinski odsek. Vanj se zbere vsi, ki so voljni posvetiti svoje sile in sposobno ti vzgoji, pouku in razvedrilu najmlajših društvnikov. Pri Sokolskih društvih ne smejo manjkati v mladinskem odseku njih voditelji. Prednjači so v prvi vrsti poklicani, da vadijo mladino tudi v duševnem pogledu in ne zgolj telesno. Siroko je polje, ki si ga lahko izbere mladinski odsek. Naštetimo naj le nekaj temeljitih panog, ki so postavljene v službo mladinskim odsekom:

1.) Mladinska knjižnica, ki vsebuje le za mladino primerne knjige.

2.) Mladinska čitalnica naj nudi le mladinske revije in časopise (»Sokolček«, »Naša radost«, »Mlado jutro«, »Zvonček«, »Naš rod« i. dr.) Mladinska čitalnica je posebno važna v času, ko mladina ne more na igrišče.

A. Poltzer:

# Pot brez cilja

Roman

»Mar se bojite, da ne bi s svojo izpovedjo koga obremenili?« je vprašal z izrazom, ki se mi je zdel prežet.

Očitno ve o milijonarjevem morilcu več, kakor mi je izdal odvetnik Buonavoli! me je izpreletelo. Zbral sem se. Glas mi je ravnodušno zvenel, ko sem vprašal: »Ne vem, koga naj bi obremenil, gošpod sodnik?«

Preiskovalni sodnik se je samo nasmehnil.

»Vi ste torej slavni Buffalo Bellini! Na vojni ste bili častnik — nemška oblastva so mi poslala podatke o vas!«

Zakaj mi je to pripovedoval?

»Po vaših mislih so pač položaji, v katerih mora gentleman molčati, jelite? Molčati celo tedaj, kadar spravlja s molkom samega sebe v nevarnost,« je s pikrim nasmeškom rekel preiskovalni sodnik.

Nato je nadaljeval: »Vem, da bi vam zaman razlagal, kako napačno je vaše ravnanje. Sodnikova naloga je, da zadosti pravičnosti. Tlor ga ovira pri tej težavni nalogi, ta...« Premolknil je, ne da bi dokončal stavke.

Ostal sem nem.

Sodnik je vzdihnil. »Nu da, za kavalirja velja

pač nezapisani kodeks časti, ki mu pomeni več od zakona in pravstvenega čuvstva...«

Čepav sem bil sam pri sebi prestrašen, sem nazven vendar kazal miren obraz. Posrečilo se mi je celo, da sem si dal izraz človeka, ki mu je dolg čas.

Molčal sem, ker je bila Milica bodisi nedolžna — in v tem primeru bi jo bila utegnila spraviti moja obremenilna izpoved v podoben položaj, kakor je bila ta mah moj — bodi si kriva — in v tem primeru sem bil sokriv njenega dejanja. Kajti: ali bi bilo brez moje navzočnosti na ladji prišlo do katastrofe? Ali sem bil glede na to prav jaz poklican, da pomagam odkriti storilca...? In končno, s svojim molkom nisem mogel škoditi nikomur drugemu kakor sebi...

Preiskovalni sodnik je nazadnje vzdignil glavo iznad svojih papirjev in suho dejal: »Nu, tudi brez vas bomo našli krivca! Odredil bom vašo izpoved; če se državno tožilstvo ne bo upiralo, boste lahko še danes zapustili jetnišnico. Potni list vam seveda zadržim; Bejruta za zdaj ne smete zapustiti.«

Pozvonil je. Ko me je paznik odvedel, je preiskovalni sodnik samo kratko pokimal.

Naslednje ure so bile prepolne misli o moji najbližji prihodnosti. Piznam, da mi je vkljub vsej nejeveri rojil po glavi načrt, kako bi našel maharadžev uprpane dragulje. Pri tem sem kar pozabil, da se za zdaj ne smem ganiti iz Bejruta.

V prvih popoldanskih urah so se vrata moje ječe odprla. Bil sem prost!

Buonavoli in Marijana sta me čakala. Odvetnik je kazal samozadovoljni obraz kirurga, ki se mu je pravkar posrečila težavna operacija; Marijana radost je bila nesebična.

Čez pol ure smo sedeli vsi trije v prvem bejrutskem restoranu. V proslavo tega trenutka nam je bilo najboljšje, kar je zmogla njegova kuhinja, komaj dovolj dobro. Takih misli je bil Buonavoli, ki se mi ni zdel zaničevalec dobrih založajev.

In tako se je pričel naš »zajtrk« z ostrigami in se po petih ali šestih skledah končal s sladoledom, ki je bil res prelesten. Po turški kavi se je odvetnik poslovil.

»Kako sem vesela!« je tiho rekla Marijana.

Tudi brez tega zatrdila bi ji bil verjel. Njen začarani obraz in vsaka njenih besed sta še prerazločno pričala, kolikanj je blažena, da se je vse tako srečno obrnilo.

Marijana, še enkrat in še tisočkrat bi se ti rad zahvalil za vse, kar si storila zame!« sem ganjen vzkliknil. »Rodna sestra se ne bi bila mogla bolj zavzeti zame. Kako naj ti poplačam vse to, Marijana...?«

»Nikar ne govori o tem! Kaj sem pa storila zate? Toliko kakor nič. Že dolgo sem si hotela ogledati Sirijo. Zdaj sem jo videla.«

»Saj nisi nikamor prišla iz Bejruta!«

»O, ta mi kar zadostuje! Najrajši bi se že spet vrnila,« je rekla z nasmeškom.

Seveda nisem verjel, da bi bila njo, ki je bila — kakor jaz — že nekajkrat prepotovala svet, prav želja po zabavnem potovanju prignala v Bejrut.

A saj sem poznal njeno navado, da ni znala žrtve, ki si jih je naložila za družino. Samo da bi prehitela nadaljnje hvalečnosti, je jela govoriti o praktični stvari.

V »Grand Hôtel de Syrie«, kjer je tudi novala, mi je bila naročila sobo. Prišlo sel, da nimam tako rekoč ničesar s seboj, rom sem bil v tisti obleki, ki sem jo imel v Monte Carlu, ko me je srečala Milica.

»Koliko časa te bodo še zadrževali?« la Marijana.

Na to vprašanje ji seveda nisem mogel odgovoriti. Po kratkem premišljevanju je dejala: »Boš moral pisati, da pošljejo prijatelji...«

»Bolton...« sem pričel.

»Da, Bolton! Čas je, da zveš kako je vekom! Gotovo je, da ni to, za kar se

»Marijana, videl sem njegove listine uradnik ameriške Pinkertonove družbe.

»Ne verjamem. Ko sem bila v Združenih državah, sem srečala tega človeka ob pravem priložnostih. Saj veš, da sem lani nastopila v ameriških veleposlaništvih. Novembra sem bila v Baltimoru. Nekega večera sem se bo tovarišev v neko nočno zabavišče. Bil je v plesni klub, ki je bil že izza dni predokaj sumljivem glasu. Vendar — ali zaradi tega se je zbiralo v njegovih prostorih več občinstva.

## TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ — OD PAULINA —

### CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oz. ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in žensitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

### Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

KJER KUPITE VSE: BLAGO, KRZNO, PODLOGO IN NA KROJASKO DELO IZ PRVE ROKE, ZATO NAJČENEJE. KONFEKCIJE PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji na oziroma jih je vpsolati v pismu obnemem z naročilom, ali poštne položnice na čekovni račun, Ljubljana števil. 11.842 se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijske pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoč se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelk »Jutra«, Ljubljana.

### Službo dobi

Beoda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

### Mojstra

prerezovalnice in šivalnice, ki je obnemem izvešča modlar, sprejemno takoj v stalno zaposlovanje. Predpogoj: vsajena praksa v tiskarskih in drugih v strojni inženirski specialni stroki. Ponudbe na »Jutra« tovarna čevljev, Tržič. 35703-1

### Služkinjo

ki zna dobro kuhati, šivati ter vsa vrsta in hitra dela opravljati, sprejemno. Naslov v vseh posl. Jutra. 35709-1

### Voznike

s lastnimi konji ali vozili za na drobno provizijsko prodajo kuriva, sprejemno. Pridruže na ogl. odd. Jutra pod »Sezona«. 35706-1

### Mesarskega

pomočnika takoj sprejemno. Jože Jagodič, Kodeljevo. Zadržna ul. 8. 35708-1

### Mizarskega

pomočnika in vajenca sprejemno takoj. Jože Mrak, Gilince XIII/5. 35709-1

### Službe išče

Vsaka beseda 50 par; davk 5 Din, za dajanje naslovov 5 Din, najmanjši znesek 15 Din.

### Brivski pomočnik

provraten v moški stroki šivne službe. Ponudbe na področje Jutra v Celju pod značko: »Provraten«. 35721-2

### Brivski pomočnik

vojašine prost, dober delavec in perfektni buštar, ne bi rad spremenil službe. Naslov v vseh posl. Jutra. 35738-2

### Zasluzek

Vsako prepisovanje na stroj provizem na dom. Naslov poslati v ogl. odd. Jutra. 35704-3

### G. Th. Rothman:

### Gospod Kozamurnik gre na letovanje

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

»Nocoj se pa morata zadovoljiti s kopalnico!« je dodala. Gospod Kozamurnik, ki bi se bil zadovoljil še s čim drugim, je radostno sprejel ponudbo. Moral je torej spati v kopalni kadi, med tem ko so postali ženi na treh stolih. »Ali dobro ležiš, žena?« je vprašal.

### Potniki

Beoda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

### Zastopnike

za Ljubljano in ostale kraje za sklepanje dobrih in zavarovanj, sprejemno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dober zaslužek«. 35779-5

### Prodaj

Beoda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

### Prst za vrtove

(humus) dobavi takoj po naročilu: cen: in v vsaki množini. Gradbeno podjetje Anton Mavrič, Tyrševa c. 55. telefon 34-52. 35762-4

### Rudje

500 cm<sup>3</sup>, s priklopi in BSA 350 cm<sup>3</sup>, v najboljšem stanju ugodno naprodaj. Pojanika: Trgovina Zaloška c. 31. 35744-6

### Živali

Beoda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

### Bel špic

»Kaj od »špic« imam v kučli. Oddati ga je proti nagradi v Tavčarjevi ul. 1/II. 35708-27

### Papagajček

modri, je ušel s Trdnave ul. 1. Najdiš naj na vrne proti nagradi na ime g. Babšek. 35793-27

### Kupim

Beoda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

### Parne cevi

stare ali plinske kupim. Dopolni 1. 15. 2. in 3. 2. 1/2 col, ca. 200 m. Ponudbe z navedbo cene na: Tekstilna družba, Košaki. 35823-7

### Prestavo za žago

zobčasto kolo za lesen gredelj, 2,5 do 3 m višine z tribo, dobro dobro hranjeno. Ponudbe na: Franjo Škerbič, Ruš. 35778-7

### Garsonsko

stanovanje v centru mesta, oddam 1. novembra, Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 35684-31

### Sobo in kuhinjo

oddam. Zg. Saka 91. 35811-21

### Trisobno stanovanje

komfortno, v sredini mesta, takoj oddam. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 35684-31

### Hubertus

nepremičljiv temnosiv in v različnih barvah po Din 250.— ter vsa druga oblačila po neverjetno nizkih cenah pri PRESKER-JU. Ljubljana, Sv. Petra c. 14. 35781-23

### Razno

Beoda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

### Hubertus

nepremičljiv temnosiv in v različnih barvah po Din 250.— ter vsa druga oblačila po neverjetno nizkih cenah pri PRESKER-JU. Ljubljana, Sv. Petra c. 14. 35781-23

### Hubertus

nepremičljiv temnosiv in v različnih barvah po Din 250.— ter vsa druga oblačila po neverjetno nizkih cenah pri PRESKER-JU. Ljubljana, Sv. Petra c. 14. 35781-23

### Stroji

Beoda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

### Krožno žago

kupimo. Ponudbe na gradb. podjetje G. Tönies, Ljubljana, Tyrševa 35. 35797-39

### Kapital

Beoda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

### Hranilne vloge

vsako vrsto kupuje po najvišji ceni: takoj v gotovini. Al. Planinšek, Ljubljana, Beethova ul. 14/I. Telefon 35-10. 314-16

### Najsigurnejša

naložitev kapitala! 37.000 kv. m gradbenega ali industrijskega terena na periferiji industrijskega mesta v Sloveniji. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Povišanje vrednosti 50%«. 35753-16

### Hranilne vloge

kupite ali prodaste najboljši: potem moje pisarne. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka 12. Telefon 36-10. 35696-16

### Kupim knjižico

Mestne hranilnice Ljubljanske za znesek Din 60.000 ali pa za 100.000 ali 50.000. Plačam takoj, ostanek v mesečnih obrokih. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nujno rabim«. 35802-16

### Posest

Beoda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

### Javna dražba

V Prevaljah, Mežiška dolina, na sedelu vseh oblasti, na najpomembnejši točki, prodajo 24. novembra 1936, enonadstropno hišo z gostilno in trgovino. Lepi veliki prostori, sobe za tujece in letovistične, veliko novo dvorano za razne prireditve, lep vrt in gospodarsko poslopje. Najlepša prilika za podjetnega gostinčarja ali trgovca. Cenilna vrednost Din 472.000. Najmanjši ponudki Din 242.000. Plačilni pogoji za zadržanje jako ugodni. Vsa podrobna pojasnila daje: Hranilnica na posojilnici v Prevaljah. 236-30

### Stanovanje

Beoda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

### Trisobno stanovanje

komfortno, v sredini mesta, takoj oddam. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 35684-31

### Garsonsko

stanovanje v centru mesta, oddam 1. novembra, Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 35684-31

### Sobo in kuhinjo

oddam. Zg. Saka 91. 35811-21

### Trisobno stanovanje